

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**BEZDOMOVCI JAKO PACHATELÉ TRESTNÝCH
ČINŮ**

Autor práce: Ondřej Plášil

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

PLÁŠIL, O. *Bezdomovci jako pachatelé trestných činů : bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2018. 60 s.
Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: bezdomovectví, kriminalita, přestupek, trestný čin

Bakalářská práce pojednává o problematice bezdomovectví v kontextu trestné činnosti. Teoretická část práce vysvětluje pojmy bezdomovectví, kriminalita, trestný čin a přestupek. Podrobněji zde popisuje též charakteristiky a druhy jednotlivých pojmů a další důležité zákonitosti, které s použitými pojmy souvisí.

Praktická část je zaměřena na analýzu bezdomovectví z pohledu kriminality. Respondenti ze stran policistů obvodních oddělení jižních Čech vyplňovali dotazník týkající se problematiky bezdomovectví. Cílem šetření bylo zjistit, do jaké míry je bezdomovectví problémem z pohledu kriminality. Vedlejším cílem práce je posoudit, zda jsou bezdomovci spíše pachateli trestných činů, nebo zda jsou primárně pachateli přestupkových jednání.

ABSTRACT

PLÁŠIL, O. *Homeless People as Crime Offenders : Bachelor thesis*. České Budějovice : College of European and Regional Studies, 2018. 60 p. Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Key words: crime, criminality, homelessness, offense

This bachelor thesis discusses the troubleshooting in the context of criminal activity. The theoretical part of this thesis focuses on the concept of homelessness, criminality, crime and offense. In detail we describe here the characteristics and types of individual notions and another important legalities which are connected with these notions.

The practical part is focused on the analyse of being a homeless from the point of view of police authorities. Respondents chosen from South Bohemia Police fulfilled a questionnaire. The aim of the survey was to determine the extent to which homelessness is a problem in terms of crime. The secondary aim of the work is to assess whether homeless people are more likely to commit offenses or whether they are primarily offenders.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
2 BEZDOMOVECTVÍ.....	10
2.1 DEFINICE BEZDOMOVECTVÍ	10
2.2 DRUHY BEZDOMOVECTVÍ.....	11
2.2.1 Zjevné bezdomovectví	12
2.2.2 Skryté bezdomovectví.....	12
2.2.3 Potenciální bezdomovectví.....	13
2.3 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ BEZDOMOVECTVÍ.....	13
2.4 CHARAKTERISTIKA BEZDOMOVCEŮ	15
2.5 PREVENCE A NÁSLEDNÁ RESOCIALIZACE	16
3 ORGANIZACE SPOLUPRACUJÍCÍ S BEZDOMOVCI.....	21
3.1 NADĚJE.....	22
3.2 ARMÁDA SPÁSY	23
3.3 DIAKONIE	23
3.4 ČLOVĚK V TÍSNI.....	24
3.5 CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA	24
3.6 NOVÝ PROSTOR.....	24
4 BEZDOMOVECTVÍ A KRIMINALITA.....	25
4.1 KRIMINOLOGIE VERSUS KRIMINALITA.....	25
4.2 CHARAKTERISTIKA KRIMINALITY.....	27
4.3 ČLENĚNÍ KRIMINALITY	28
4.4 ROZSAH A INTENZITA KRIMINALITY	29
4.5 STRUKTURA A DYNAMIKA KRIMINALITY	30
4.6 STATISTIKA KRIMINALITY	30
4.7 BEZDOMOVECTVÍ V KONTEXTU PROTIPRÁVNÍHO JEDNÁNÍ	31
5 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	35
ZÁVĚR	53
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	56
PŘÍLOHY	59

Úvod

Bezdomovectví je v dnešní době často diskutovaným problémem. I bezdomovci mohou být pachateli trestných činů a přestupkových jednání, ale policií je brána tato specifická skupina jako ostatní občané. Nejsou vedeny statistiky a postupy, které by s bezdomovci pracovaly jako se zvláštní marginalizovanou skupinou. Zároveň lze najít uvnitř této marginalizované skupiny celou řadu diferencí – ne každý bezdomovec chce se svou situací pomoci a změnit ji, ne všichni bezdomovci si za svou situaci mohou sami. Vzhledem ke zhoršující se ekonomické a sociální situaci a postupnému růstu této marginalizované skupiny se policisté s bezdomovci dostávají do kontaktu téměř každý den, jedná se tak o skupinu občanů, které je důležité věnovat významnou pozornost – jak z hlediska individuálního přístupu, tak i možné prevence.

Názory na to, jak bezdomovcům správně a účinně pomoci, se značně liší. Drtivá většina lidí si pod pojmem bezdomovec představí zapáchajícího, zarostlého, neudržovaného, až zanedbaného člověka, který se potuluje po ulici a děsí lidi jak svým vzhledem, tak zápachem, který ho bezpodmínečně provází. Ovšem nikdo si neuvědomuje, že bezdomovcem není jen ten „ošklivý pán“, nebo ta „otrhaná paní“, kterou jsme potkali na nádraží. Bezdomovcem může být i nenápadná matka s dítětem, která vyhledává nocleh u kamarádek a snaží se, aby na ni okolí nepoznalo, že nemá kde trávit delší chvíle. Je důležité, aby si veřejnost uvědomila, že bezdomovcem se může stát každý a mnohdy se jím nestane z vlastní vůle. Stačí, aby člověk nečekaně přišel o práci a neměl z čeho splácet dluhy. Být dlouhodoběji bez dostatečně vysokých příjmů, které pokryjí náklady na živobytí, je jednou z možností, jak se stát bezdomovcem. I oběti domácího násilí, které najdou odvahu od agresora odejít, se mohou stát bezdomovci. Bezdomovcem je tak každý, kdo nemá po delší dobu střechu nad hlavou.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je pomocí dotazníkového šetření mezi policisty obvodních oddělení jižních Čech analyzovat, do jaké míry je bezdomovectví problémem z pohledu kriminality. Vedlejším cílem práce je posoudit, zda bezdomovci jsou spíše pachateli trestných činů, nebo zda jsou primárně pachateli přestupkových jednání.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozdělena do čtyř kapitol a je sepsána na základě studia odborné literatury a internetových stránek zabývajících se bezdomovectvím, zařízeními pro bezdomovce, kriminalitou a trestnými činy. První kapitola zahrnuje cíl práce a metodiku. Je zde blíže popsán způsob získávání respondentů a jsou zde uvedeny metody kvantitativního výzkumu. Ve druhé kapitole je charakterizováno a definováno bezdomovectví včetně jeho druhů a faktorů, které fenomén bezdomovectví ovlivňují. Je zmíněno bezdomovectví zjevné, skryté, ale i potenciální. Samozřejmostí je charakteristika prevence, jak lze bezdomovectví předejít, a pokud se již člověk do problematiky bezdomovectví dostane, je zde popsána i možná resocializace. Také jsou v této kapitole zahrnuty problémy, se kterými se bezdomovci nejvíce potýkají – nedostatečná zdravotní péče a neochota zaměstnavatelů zaměstnat bezdomovce na delší dobu. Zmíněny jsou i kroky, vedoucí ke zlepšení situace bezdomovců, vypracované Ministerstvem vnitra ČR a Ministerstvem sociálních věcí ČR. Ve třetí kapitole je zmíněno několik konkrétních organizací, které pomáhají bezdomovcům buď jen tím, že jim nabízí střechu nad hlavou a čisté oblečení, nebo i dlouhodobější pomoc s vyřízením dokumentů a celkovou resocializací a integrací. Také je zde obecně charakterizováno rozdělení jednotlivých center a organizací – noclehárny, azylové domy, nízkoprahová centra apod. Čtvrtá kapitola charakterizuje, vymezuje a historicky přibližuje pojem kriminologie a kriminalita a s ní spojené aspekty. Je přiblížen rozsah kriminality, popsána její intenzita, je zde uvedena i struktura a stoupající, či klesající dynamika kriminality. Není opomenuto i členění kriminality na zjevnou, latentní a skutečnou, či na obecnou a hospodářskou. Čtvrtá kapitola přibližuje i pojem statistika kriminality. Bakalářská práce zmiňuje statistiku policejní i statistiku Ministerstva spravedlnosti ČR a statistiku vězeňské služby. Do této kapitoly teoretické části bakalářské práce jsou zařazeny i pojmy trestný čin a přestupkové jednání. Tyto dva pojmy práce porovnává a popisuje, zároveň uvádí základní rozdíly. Ve čtvrté kapitole čtenáři najdou

i legislativní dokumenty, které mimo jiné upravují i práva a povinnosti bezdomovců a sociálně slabých. S tematikou legislativy souvisí i práce policie a její přístup k bezdomovcům. Tato vzájemná spolupráce je v této kapitole také stručně charakterizována.

Praktická část je věnována analýze bezdomovectví Jihočeského kraje. Na základě dotazníkového šetření (dotazník viz příloha I), které bylo provedeno mezi policisty vybraných obvodních oddělení Jihočeského kraje, byly získány odpovědi, které jsou podrobně a jednotlivě zpracovány a popsány v grafech v praktické části bakalářské práce. Dotazníky byly předány osobně v tištěné podobě v deseti policejních obvodních odděleních v různých městech Jihočeského kraje (Blatná, Strakonice, Volyně, Vodňany, Radomyšl, České Budějovice, Boršov, Kaplice, Hluboká nad Vltavou a Lišov). Jednotlivým oddělením byly dotazníky k vyplnění předány první týden v lednu 2018 a vyplněné byly vyzvednuty první týden v únoru 2018. Respondentům bylo dohromady předáno 200 dotazníků k vyplnění, zpět se vrátilo 100 vyplněných kusů. Dotazníky byly předány vždy vedoucímu obvodního oddělení. Autor vysvětlil vedoucímu, k čemu budou dotazníky využity a jakým způsobem budou dále zpracovány. Ujistil vedení jednotlivých oddělení, že získané informace budou použity pouze k vlastnímu výzkumu a nebudou dále zveřejňovány s bližšími informacemi o jednotlivých policistech a odděleních. Nicméně i přes veškerá ujištění a prosby, aby dotazník vyplnilo co možná nejvíce kolegů, se podařilo zpět získat pouze 50 % rozdaných dotazníků.

V teoretické části bakalářské práce je použita popisná metoda. V praktické části práce je využita metoda kvantitativního výzkumu a to formou dotazníkového šetření.

2 Bezdomovectví

VÁGNEROVÁ¹ konstatuje, že bezdomovectví je výsledek psychosociálního selhání člověka. Člověk, který se dostane do sociální krize, postupem času na svůj osobní stav rezignuje. Podle ní, není poté rozhodujícím faktorem, zda má nebo nemá osoba bydlení, ale jde již o styl života.

PRŮDKOVÁ, NOVOTNÝ² zastávají názor, že se bezdomovci vyskytují spíše ve velkých městech. Pro svou teorii mají hned několik vysvětlení. Velká města mohou nabídnout bezdomovcům více možností zaměstnání – pokud o ně bezdomovec stojí. Díky anonymitě, která se ve velkých městech nabízí, se lidé bez domova nestydí sami před sebou a jejich přátelé a známí se mnohdy o jejich stavu ani nemusí dozvědět. Ve velkých městech mají větší šance vyžebrať peníze nebo jídlo, či najít nedopalky od cigaret a lahve se zbytky alkoholu v kontejnerech.

2.1 Definice bezdomovectví

HRADECKÝ³ ve své publikaci uvádí sedm kategorií, podle kterých lze říci, že člověk je bezdomovcem. Jsou zde zařazeny jak osoby bez střechy nad hlavou, osoby, které mají místo vhodné k obývání, ale nemají žádný soukromý a osobní prostor, tak i osoby, které mají střechu nad hlavou, ale nemají bezpečný prostor k navazování sociálních vztahů. Obecně jsou bezdomovci definováni jako lidé bez domova, bez střechy nad hlavou, nebo lidé ohrožení ztrátou domova. Ovšem přesná definice, která by výstižně a jasně charakterizovala bezdomovectví, neexistuje. Příčinou toho, že nelze jednoznačně bezdomovectví charakterizovat, jsou reakce jednotlivých států, které se snaží tuto problematiku řešit a reagovat na ni. Bezdomovectví tedy není jen problémem bytové politiky, tedy problémem finančním, ale je považováno i za sociální problém. Lidé mohou mít finance a mít střechu nad hlavou, ale již nemají dostatek osobního prostoru k navazování a utužování sociálních vztahů.

Česká legislativa slovo bezdomovec vykládá různě. V zákoně č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, je bezdomovcem

¹ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha : Portál, 2004. s. 6.

² PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 11.

³ HRADECKÝ, I., et al. *Definice a typologie bezdomovectví*. Praha : Naděje, 2007. s. 10.

označována osoba bez státní příslušnosti. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, bezdomovce popisuje jako osoby bez přístřeší.⁴

*„Bezdomovec je člověk, kterého z různých důvodů postihlo společenské vyloučení a ztráta bydlení nebo který je touto ztrátou ohrožen, žije na veřejných místech či v neadekvátních anebo nejistých bytových podmínkách.“*⁵ PRŮDKOVÁ, NOVOTNÝ⁶ řadí bezdomovectví do procesu marginalizace, kdy si pod tímto pojmem představíme odsunutí jedince na okraj společnosti. Toto odsunutí znamená, že se jedinec nemůže dále dostatečně vzdělávat, nemá stálé zaměstnání, nedostává se mu dostatečná zdravotní péče, nemá bydlení a sociální ochranu státu v podobě sociálních přídatků a dávek.

Většině bezdomovců chybí základní dovednosti potřebné k resocializaci. Bez pomoci druhých se nedokážou znovu postavit na vlastní nohy, protože se neumí ovládat, neumí se projevovat na veřejnosti, ani správně nedokážou mluvit s lidmi, neumí správně řešit vztahové problémy, ani nejsou zvyklí pracovat a nést zodpovědnost za svou práci. Příčinami jsou různá postižení i vrozené dispozice, které nesou vinu i na tom, že se lidé bezdomovci stali. Bezdomovectví sebou nese i svá rizika, se kterými se bezdomovci musí dnes a denně potýkat. Mezi bezdomovci jen zřídka vzniká přátelství. Vztahy mezi bezdomovci jsou povrchní a často mezi nimi dochází k hádkám a sporům, které neumí řešit jinak, než agresí, nebo přivoláním policie. Kromě přátel ztrácí bezdomovci hygienické návyky a stravovací návyky. V důsledku těchto ztrát trápí bezdomovce nemoci, na které mnohdy umírají v relativně nízkém věku.⁷

2.2 Druhy bezdomovectví

HRADECKÝ, HRADECKÁ⁸ i PRŮDKOVÁ, NOVOTNÝ⁹ definují tři druhy bezdomovců. Bezdomovce rozdělují na zjevné, skryté a potencionální. Potencionální bezdomovci, se díky včasnému zásahu sociálních pracovníků, nemusí stát zjevnými

⁴ FRANKOVÁ, A. *Definice bezdomovectví je podle českých zákonů komplikovaná* [online]. Brno : Katedra mediálních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity Brno, 2010 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.munimedia.cz/prispevek/definice-bezdomovectvi-je-podle-ceskych-zakonu-komplikovana-531/#sthash.3Dndcpgb.dpuf>>.

⁵ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 10.

⁶ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 12.

⁷ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha : Portál, 2004. s. 13.

⁸ HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 27 – 32.

⁹ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 13 – 14.

bezdromovci, a proto je potřeba aby se zaměřila pozornost nejen na pomoc zjevným bezdomovcům, ale i potencionálním a skrytým.

2.2.1 Zjevné bezdomovectví

Do této skupiny bezdomovců se řadí ti lidé, kteří přespávají v noclehárnách, na nádražích, na ulici, nebo v azylových domech. Tito lidé jsou bez střechy nad hlavou a bez trvalého bydliště. Jejich bezdomovectví je zapříčiněno extrémním nedostatkem financí a prostředků, ale i nedostatkem vhodných příležitostí tento stav změnit. Zjevné bezdomovectví je patrné na první pohled. Bezdomovci nosí otrhané a špinavé šaty, žebrají, nebo se hrabou v kontejnerech.

Většina těchto lidí, kteří jsou delší dobu bez domova a prostředků postupně ztratí důvěru ve své blízké i v samu sebe. Je překvapivé, že si na stav bez domova časem zvyknou a odmítají jakoukoliv pomoc, která by vedla k nabytí sebemenšího majetku. Zjevní bezdomovci dávají přednost svobodě a volnosti, kterou jim jejich stav nabízí i přesto, v jak otřesných a nevyhovujících podmínkách jsou nuceni přebývat.

2.2.2 Skryté bezdomovectví

Lidé patřící do této skupiny nemají střechu nad hlavou, ale k přenocování nevyužívají charitativní ani veřejné prostory. Skrytými bezdomovci jsou i lidé, kteří vyhledávají přenocování, nebo krátkodobý pobyt u svých známých, či příbuzných. Snaží se svou situaci skrýt před okolím. Oblékají se do čistých věcí, odcházejí do zaměstnání – předstíráno jen na oko před sousedy a známými.

Skrytí bezdomovci jsou ovšem s příchodem podzimních a zimních měsíců nuceni svou strategii změnit a obracejí se s žádostí o nocleh v ubytovacích zařízeních či azylových domech. Ovšem ani tehdy není jejich situace příznivá. Ne všechny ubytovny, nebo azylové domy přijímají všechny typy lidí. Některé jsou určeny jen pro ženy, jiné jen pro muže, jiné nepřijímají adolescenty, nebo matky s dětmi, mnohé odmítají pomoci toxikomanům, nebo bezdomovcům s velkými zdravotními problémy.¹⁰

¹⁰ HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 27 – 32.

2.2.3 Potenciální bezdomovectví

Do skupiny potenciálních bezdomovců se řadí lidé, kterým bezdomovectví hrozí každým dnem. Jejich problémy jsou úřadům neznámé, nebo známé jen z části. Tito lidé žijí s neustálými osobními problémy, se strachem, že o své bydlení přijdou, že nebudou schopni si střechu nad hlavou dále dovolit, nebo lidé, jejichž byt je určen k demolici, či asanaci.

Potenciálními bezdomovci se stávají lidé, které čeká propuštění z vězení a odchod z dětského domova, ale patří sem i migranti a exilová populace.

VÁGNEROVÁ¹¹ ovšem tvrdí, že lidé, kteří navštěvují centra a organizace, které se zabývají pomoci bezdomovcům, bezdomovci nazývat nelze. Podle ní, jsou bezdomovci pouze ti, kteří žádnou pomoc nehledají a nechtějí. Ti, kterým jejich stávající stav vyhovuje, nebo na něj rezignovali.

2.3 Faktory ovlivňující bezdomovectví

Bezdomovectví je ovlivňováno mnoha faktory. Podle GIDDENSE¹² se z lidí nestanou bezdomovci, pokud je potká jedna katastrofa, ale musí zažít katastrof a osobních proher hned několik.

HRADECKÝ¹³ na základě faktorů, které ovlivňují bezdomovectví, rozděluje bezdomovce do sedmi skupin. První skupinou jsou lidé bez střechy nad hlavou – tito lidé nejsou vlastníky, ani nájemníky jakýchkoliv obytných prostor, nemají možnost soukromí pro hygienické potřeby, natož pro navazování vztahů. Druhou skupinu tvoří lidé bez domova – tito lidé mají možnost střechy nad hlavou, ale z právního hlediska nemají nárok takové místo využívat. I pro tuto skupinu platí, že nemají možnost soukromí pro hygienické potřeby, natož pro navazování vztahů. Třetí skupinou jsou lidé s nejistým a nevyhovujícím bydlením – lidé v této skupině mají možnost bydlení, ale bydlení zde je nevhodné, ovšem lidé mají soukromí na hygienu a k navazování sociálních vztahů. Pod čtvrtou skupinu patří nevyhovující bydlení a sociální izolace v legálně obývaném obydlí – místo k obývání není vyhovující k trvalému bydlení, ale bezdomovec je majitelem takového místa, nebo ho může legálně obývat, ovšem nemá žádné soukromí pro navazování vztahů. Pátá skupina zahrnuje nevyhovující bydlení –

¹¹ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha : Portál, 2004. s. 15.

¹² GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha : Argo, 1999. s. 25.

¹³ HRADECKÝ, I. *Definice a typologie bezdomovectví*. Praha : Naděje, 2007. s. 10.

takové bydlení je nevyhovující k obývání, ale bezdomovec má plné právo prostory využívat a má zde i dostatek soukromí k navazování vztahů. Šestou skupinou jsou lidé s nejistým bydlením – člověk má místo k bydlení, ovšem ztratil vlastnická práva, ale stále má soukromí k navazování vztahů a na osobní hygienu. Poslední skupina nese název sociální izolace v kontextu jistého a vhodného bydlení – osoba má místo k bydlení, je vlastníkem nebo nájemníkem, ale nemá žádné soukromí k navazování a udržování vztahů.

HRADECKÝ, HRADECKÁ¹⁴ faktory, související s bezdomovectvím, rozdělují na dvě základní skupiny. První skupinou jsou faktory objektivní a druhou skupinu tvoří faktory subjektivní. PRŮDKOVÁ, NOVOTNÝ¹⁵ rozdělují příčiny bezdomovectví na vnější faktory a vnitřní faktory. Ve výsledku se jedná o úplně stejné vysvětlení jednotlivých faktorů:

- Objektivní/vnější faktory bezdomovectví jsou ovlivňovány sociální politikou státu a zákony. Mohou být ovlivňovány odlišným pohledem na postavení mužů a žen, složitým začleňováním menšin, integrací postižených osob. Vliv může mít i nedostatek pracovních míst a s tím spojená nezaměstnanost, nebo nedostatečné zabezpečení lidí důchodového věku.
- Subjektivní/vnitřní faktory lze dále rozdělit na faktory materiální, vztahové, osobní a institucionální. Materiální faktory jsou ovlivňovány ztrátou bydlení, ztrátou zaměstnání, nízkými příjmy, či vysokou zadlužeností. Vztahové faktory ovlivňují manželské, či rodinné problémy, rozvod a rozchod partnerů, osamělost, či jakákoliv forma domácího násilí a šikanování v rodině. Osobními faktory je myšlena mentální retardace, duševní nebo fyzická nemoc, tělesný handicap, či jakýkoliv druh závislosti. Mezi institucionální faktory patří propuštění z vězení, nebo z ústavu a odchod z dětského domova.

VÁGNEROVÁ¹⁶ rozděluje pět faktorů/příčin:

- dysfunkčnost, neexistence primární rodiny – nefunkční rodiny, týrané dítě, děti, které utekly z domova, sociálně slabá rodina,
- rozdílně sociální zkušenosti – po propuštění z vězení, po odchodu z dětského domova, po propuštění z léčebny,
- ztráta sociálního zázemí – rozvod, starý mládenec,

¹⁴ HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 33 – 35.

¹⁵ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 15 – 16.

¹⁶ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha : Portál, 2004. s. 30.

- snížené nebo omezené kompetence – mentální retardace, závislost na alkoholu a drogách, psychická onemocnění.

Každý je ovlivňován jiným druhem faktorů, které mohou vést ke ztrátě domova. Muže většinou ovlivňují faktory materiální a osobní, ženy jsou více ovlivňovány faktory vztahovými. Je zajímavé, že větší skupinu mužů – bezdomovců tvoří muži svobodní, kteří ve svém životě nebyli ženatí.¹⁷ Oproti tomu PRŮDKOVÁ, NOVOTNÝ¹⁸ uvádějí, že minimálně polovina mužů bezdomovců jsou muži rozvedení a zbylí muži jsou muži svobodní bez předchozích závazků. Opakem jsou ženy – bezdomovkyně, které ve svém životě vdané byly a v nynějším stavu se nacházejí buď rozvedené, nebo vdovy. Děti jsou ovlivňovány faktory institucionálními, kdy jsou ve věku osmnácti let nuceny odejít z dětského domova, nebo výchovného ústavu. Nemají dostatek zkušeností, ani prostředků k tomu, aby se mohli postavit na vlastní nohy.¹⁹

Mezi bezdomovci můžeme najít osoby s mentální poruchou, osoby s fyzickým postižením, alkoholiky, narkomany, gamblery, osoby trpící depresemi, osoby nepřizpůsobivé, osoby vyhozené z domova – těhotné ženy, děti, staré lidi, o které nemá rodina zájem, bývalé vězně, migranty, osoby nakažené AIDS, či HIV pozitivní.²⁰

2.4 Charakteristika bezdomovců

Nejčastěji mezi bezdomovci najdeme lidi ve věku od dvaceti pěti do šedesáti let. Ve většině případů se jedná o svobodné, či rozvedené muže. Ženy bezdomovkyně se na veřejnosti moc neukazují, protože se za svůj stav stydí a snaží se před svým okolím skrývat. Vzhledem ke špatným hygienickým podmínkám je složité, aby si bezdomovci udrželi pevné zdraví. Většinou je jejich zdravotní stav špatný, trpí častými recidivami nemocí a často nemoci přecházejí. Bezdomovci uspokojují jen základní ze svých potřeb

¹⁷ LANGEROVÁ, L. *Bezdomovectví jako sociální fenomén naší doby: diplomová práce* [online]. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007. 109 s. Vedoucí práce : doc. MUDr. Vladimír Vurm, CSc. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <http://theses.cz/id/maer0o/downloadPraceContent_adipIdno_4437>.

¹⁸ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 17.

¹⁹ LANGEROVÁ, L. *Bezdomovectví jako sociální fenomén naší doby: diplomová práce* [online]. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007. 109 s. Vedoucí práce : doc. MUDr. Vladimír Vurm, CSc. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <http://theses.cz/id/maer0o/downloadPraceContent_adipIdno_4437>.

²⁰ HRADECKÁ, V., HRADECKÝ, I. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 25.

- psychologické a fyziologické, a proto jim nezbývá energie a čas na kulturu a péči o svůj vzhled.²¹

2.5 Prevence a následná resocializace

Bezdomovectví lze předejít. Nejúčinnější prevencí bezdomovectví je funkční láskyplná rodina. Nemají-li rodiče dostatek sil a zkušeností s udržení rodiny, měli by pomoci příbuzní a známí. Vliv na výchovu a budoucnost dětí mají i školní zařízení a zájmové kroužky, které dítě navštěvuje a které by ho měly pozitivně rozvíjet. Vyrůstá-li dítě v dětském domově, měl by mu dětský domov poskytnout dostatek informací a zkušeností do života, aby bylo dítě v osmnácti letech schopno domov opustit a osamostatnit se, zařídit si vlastní domov a pořídit si rodinu. Každý by se měl od malička učit zodpovědně zacházet s finančními prostředky a tím předejít zadlužování se a následnému osobnímu bankrotu. Dostane-li se člověk již do problémů a hrozí mu ztráta střechy nad hlavou, měla by mu být nabídnuta adekvátní pomoc, která by se snažila situaci vyřešit tak, aby se bezdomovectví předešlo.²²

Podle HRADECKÉHO, HRADECKÉ²³ hrozí bezdomovectví lidem z nefunkčních rodin, kde přijdou do kontaktu s alkoholikem, feťákem, nebo jakýmkoliv jiným delikventem. K bezdomovectví jsou náchylnější i lidé mající v rodině mentálně nebo psychicky postižené dítě, fyzicky týranou ženu, nebo dokonce dítě/děti. Také častěji jsou k bezdomovectví náchylnější lidé z romských rodin, či rodin migrantů, nebo z rodin hledajících exil.

Bezdomovci mají problém s tím, sehnat si práci. Vzhledem k tomu, že u zaměstnavatele nemohou uvést adresu trvalého bydliště, nejsou pro ně loajálními zaměstnavateli. Pokud bezdomovci chtějí, většinou pracují nelegálně, nebo pouze za stravu, či ubytování. Bezdomovci nemohou být vedeni ani na úřadu práce, protože nesplňují podmínky, které jsou k registraci potřeba, což je další důvod, který jim znesnadňuje resocializaci.²⁴

Dalším z problémů bezdomovců je zdravotní péče. I přesto, že každý občan České republiky, který má na našem území trvalý pobyt, je zdravotně pojištěný státem, je nutné, aby si on sám, či jeho zaměstnavatel platil zdravotní pojištění. Vzhledem

²¹ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha : Portál, 2004. s. 35.

²² HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 54.

²³ HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 56.

²⁴ HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 43.

k tomu, že bezdomovci mnohdy nemají doklady a nemohou být vedeni úřady práce, natož aby byli trvale zaměstnaní, neplatí za ně stát zdravotní pojištění. Oni sami si ho platit nemohou, protože nemají z čeho. I přesto, že nejsou pojištěni, neměla by jim být odpírána zdravotní pomoc. Ovšem ve skutečnosti mají bezdomovci velice špatné zkušenosti s lékaři a s neochotou je ošetřit, a proto se sami této možnosti vzdávají a lékařskou pomoc nevyhledávají.²⁵

Mnozí bezdomovci se se svou novou identitou ztotožní a nechtějí se vrátit zpět do pracovního procesu a do normálního způsobu života. Objevují se ale i výjimky, které o pomoc stojí a se svým stavem jsou rozhodnutí něco udělat. Prvním krokem k resocializaci je najít člověka, nebo centrum, kde jsou ochotni pomoci. Bezdomovec se potřebuje hlavně najíst, ohřát se a provést hygienu. Všechny tyto služby mu nabízí azylové domy. Pracovníci dále pomáhají bezdomovcům s vyřizováním osobních dokladů, které jsou nutné k tomu, aby mohli požádat o práci. Pomáhají bezdomovcům alespoň k částečnému návratu k normálnímu životu hlavně tím, že je vedou k samostatnosti. Za bezdomovce jednotlivé činnosti nevykonávají, ale pouze jim radí. Azylové domy nabízejí resocializační programy, kdy je bezdomovcům nabídnuta nejen střecha nad hlavou, ale i pomoc při podávání žádostí, vyřizování si nových dokladů a postupnému návratu do společnosti. Základním cílem každého programu je, aby si lidé, kteří se stali bezdomovci, začali znovu věřit, našli znovu chuť do života a pokud je to možné, aby se opět postavili na vlastní nohy a vedli plnohodnotný a spokojený život.²⁶

V roce 2004, kdy se Česká republika stala členem Evropské unie, byly upraveny zákony a dokumenty zaměřující se na chudé občany a lidi sociálně vyloučené. Jedním z dokumentů je *Společné memorandum o sociálním začleňování*, druhý dokument nese název *Národní akční plán sociálního začleňování České republiky*.²⁷ První dokument je všeobecným pojednáním o tom, že by se země Evropské unie měli postarat a zaměřit se na osoby sociálně vyloučené a postižené chudobou.²⁸ Společné memorandum o sociálním začleňování je východiskem dokumentu Národní akční plán sociálního

²⁵ ŠUPKOVÁ, D., et al. *Zdravotní péče o bezdomovce v ČR*. Praha : Grada, 2007. s. 19.

²⁶ HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 55 – 56.

²⁷ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 34.

²⁸ *Společné memorandum o sociálním začleňování* [cit. 2016-01-10]. Praha : Gratis, 2004 [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.mepco.cz/data/Spolecne%20memorandum%20o%20socialnim%20zaclenovani.pdf>>.

začleňování České republiky, který již kromě obecných informací nabízí i jednotlivé kroky a možnosti k řešení výše zmíněné problematiky.²⁹

V legislativních pramenech jsou uvedeny zákony č. 108/2006 Sb., o sociálních službách – tento zákon informuje občany, mimo jiné, o možnostech pomoci bezdomovcům z hlediska terénních pracovníků, pobytových zařízení a ambulantních služeb. Paragraf 72 – 77 upravuje finanční kompenzace za uvedené služby. Některé sociální služby jsou bezdomovcům poskytovány zdarma, na jiné bezdomovci přispívají minimální částkou, či musí uhradit výlohy v plné výši. Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Paragraf 3 uvádí, že „osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu, popřípadě nevykonává tyto vztahy alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, popřípadě osoba, která je v pracovním nebo obdobném vztahu, ale nemá z těchto vztahů v rozhodném období příjem“³⁰ nemá nárok na pomoc v hmotné nouzi. Vzhledem k tomu, že bezdomovci nepracují a ve většině případů nemají doklady totožnosti, proto nemohou být ani vedeni na úřadu práce, nejsou vhodnými kandidáty na pomoc v hmotné nouzi. Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu upravuje výši životního minima na 3410 Kč a výši existenčního minima na 2200 Kč. Je důležité zmínit, že do existenčního ani životního minima nejsou započítané náklady na bydlení.³¹

Nicméně legislativa České republiky nikterak konkrétně nepracuje s pojmem bezdomovec. Zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství, popisuje bezdomovce jako osoby bez státního občanství. Ovšem je-li bezdomovec pachatelem trestného činu, i přesto že nemá doklady, je souzen jako právoplatný občan České republiky. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, definuje a popisuje různé druhy trestných činů a každý je podle tohoto trestního zákoníku posuzován, tedy i bezdomovec. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení, soudním zahrnuje soudní proces, a každý člověk by měl vědět, co vše je v zákoně obsaženo, aby si pohlídal, zda nejsou porušena jeho osobní práva. Znáť zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, je pro bezdomovce velice důležité, vzhledem k tomu, že se snad každý bezdomovec nějakého

²⁹ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 34.

³⁰ *Zákon č. 111/2006 Sb.* [online]. 2006 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-111#cast3>>.

³¹ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 35 – 36.

přestupku dopustí. Mnozí bezdomovci jednotlivé zákony neznají, a proto mnohdy nechtějí se státními složkami spolupracovat.³²

Ministerstvo vnitra ČR i Ministerstvo sociálních věcí ČR se v posledních letech zaměřila na problematiku bezdomovectví více aktivně, než tomu bylo po roce 2004. V roce 2011 proběhlo školení městských policistů Prahy 1, dle výzkumu Ministerstva vnitra ČR, které celé školení zaštitovalo, je zde počet bezdomovců velice vysoký. Strážníci zde byli školeni jak v teoretické části – byly jim předávány informace o organizacích, které s bezdomovci spolupracují, zdokonalovali se v konverzacích s bezdomovci, přehrávali si různé modelové situace, kterými si mohou projít, nebo které se jim dokonce již staly a oni nevěděli, jak reagovat. Praktická část poté probíhala formou diskuse, kdy se školení strážníci sešli se zástupci Ministerstva zdravotnictví ČR, Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, poskytovateli sociálních služeb bezdomovcům, Institutu kriminologie a prevence, Policejního prezidia a Asociace krajů ČR.³³

V roce 2012 byl vypracován *Souhrnný materiál pro tvorbu Koncepce práce s bezdomovci v ČR na období do roku 2020*.³⁴ Tento dokument sloužil jako podklad, díky kterému byla sepsána *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020*.³⁵ Koncepce byla schválena vládou ČR 28. 8. 2013. Aby mohla být samotná koncepce vypracovaná, byla vytvořena tzv. Expertní skupina pro řešení problematiky bezdomovectví. Jednotlivé kapitoly Koncepce zaštiťují garanti z řad odborné veřejnosti. Koncepce se zaměřuje nejen na práci s lidmi, kteří jsou již bez domova a přebývají na ulici, ale zaměřuje se hlavně na prevenci bezdomovectví, obsahuje různé možnosti řešení problémů bezdomovců, obsahuje informace o zdravotních službách, o možnostech k bydlení, zdůrazňuje i komunikaci a informovanost jednotlivých služeb i laické veřejnosti. Cílem Koncepce je upozornit veřejnost na problematiku bezdomovectví se vším, co samotnému žití na ulici předchází. Snaží se pomoci ČR udržet nízké počty osob na pokraji chudoby a to tím, že nabízí různé možnosti řešení v sociálních službách. Aby byla koncepce účinná a plnila funkci, ke které byla prvotně určena, je Expertní skupinou každý rok vypracována

³² *Zákony pro lidi* [online]. 2006 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz>>.

³³ NOVÁK, P. *Ministerstvo vnitra se zaměřilo na problematiku bezdomovectví* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2011 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-se-zamerilo-na-problematiku-bezdomovectvi.aspx>>.

³⁴ NOVÁK, P. *Ministerstvo vnitra se zaměřilo na problematiku bezdomovectví* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2011 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-se-zamerilo-na-problematiku-bezdomovectvi.aspx>>.

³⁵ *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2014 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.mpsv.cz/cs/16156>>.

Zpráva o plnění Koncepce. Samotná zpráva je vždy členěna na čtyři části podle samotného členění Koncepce. Jednotlivé části koncepce jsou: Oblast přístupu k bydlení; Oblast sociálních služeb; Oblast přístupu ke zdravotní péči; Oblast informovanosti, zapojení a spolupráce.³⁶

³⁶ *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2014 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.mpsv.cz/cs/16156>>.

3 Organizace spolupracující s bezdomovci

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách popisuje, jak mají jednotlivé služby nabízené bezdomovcům vypadat, co vše musí organizace, které této marginalizované skupině nabízejí pomoc, poskytovat a jakou formou. K základním povinnostem všech organizací a zařízení patří nabízení pomoci v podobě poradenství.³⁷

Jednotlivé organizace a jednotlivá centra se dají rozčlenit podle toho, jaké služby bezdomovcům nabízí a také podle toho v jakou denní, či noční hodinu svou pomoc poskytují. Nízkoprahová denní centra, která jak napovídá název, fungují pouze ve dne a nabízejí stravu, čisté šaty, možnost vykonat hygienu a samozřejmě pomoc formou rady, kde a jak má bezdomovec žádat o různé dokumenty, či o práci. Noclehárny nabízí bezdomovcům za minimální poplatek možnost vysprchovat se, přenocovat v teple a suchu. Azylové domy nabízejí střechu nad hlavou na delší časový úsek za minimální nájemné. Lidé, kteří zde žijí, mají vypracovaný plán, který je sestaven s pomocí sociálních pracovníků, zaměstnanců azylových domů, popřípadě psychologů a lékařů. Plněním tohoto plánu se lidé snaží resocializovat a postavit se opět naplno na své vlastní nohy. Součástí azylových domů a nocleháren mohou být tzv. krizová lůžka, která jsou určena pouze pro jedince, kteří právě přicházejí o střechu nad hlavou a nemají kam jít. Součástí pomoci není pouze strava a spaní v suchu a teple, ale také poradna. Po úspěšné resocializaci v azylových domech jsou lidem nabízeny chráněné byty pro bezdomovce, které jsou velice podobné standardnímu obydlí. Pro dospívající, kteří jsou nuceni opustit dětské domovy dovršením osmnácti let, jsou určeny domy na půl cesty. V těchto domech mohou pobývat pouze ti jedinci, kteří nesou statut studenta, nebo již pracují. Jedinci zde platí nájemné a dodržují předem stanovená pravidla určená sociálním pracovníkem. I mezi bezdomovci se mohou objevit lidé s duševním onemocněním. Těmto občanům svou pomoc nabízejí domovy se zvláštním režimem. Tato centra mají své pracovníky i prostředí uzpůsobeno pro práci s touto specifickou skupinou.³⁸

Kromě jednotlivých organizací a center, která musí bezdomovec sám vyhledat a navštívit, se v terénu pohybují sociální pracovníci, tzv. streetworkeři, kteří se snaží s jednotlivými bezdomovci navázat, pokud možno důvěryhodný a přátelský kontakt. Po sprátném se s bezdomovcem je pracovník schopen každému individuálně nabídnout

³⁷ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách [online]. 2007 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>.

³⁸ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 43 – 49.

pomoc, kterou bezdomovec potřebuje. Někteří lidé pomoc striktně odmítají, jiní ji přijmou v podobě teplého jídla a suchého oblečení, či rovnou začnou pracovat na své opětovné resocializaci.³⁹

Kromě níže uvedených organizací a výše uvedených sociálních zařízení, lze bezdomovcům nabízet „pouze“ sociální služby, které jim usnadní život. Takovými službami jsou:⁴⁰

- potravinový servis – bezdomovcům jsou nabízeny instantní polévky, těstoviny, pečivo, káva, čaj, apod.; k dispozici mají vařič, aby si eventuelně uvařili své potraviny,
- hygienický servis – možnost využít toaletu, sprchu, oholit se,
- ošacení – cokoli bezdomovec chce, může si vybrat a odnést,
- odpočinek – ve společenských místnostech jsou k dispozici židle a stoly s možností koukání se na televizi.

3.1 Naděje

Nezisková organizace byla založena v roce 1990 v ČR. Není organizací zaměřenou pouze na bezdomovce, ale pomáhá i lidem starým, s handicapem, ohroženým rodinám a ohroženým dětem a mládeži. Zakladateli organizace jsou Ilja a Vlastimila Hradečtí. Nejprve nabízeli pomoc lidem bez domova. Z vlastních nákladů poskytovali bezdomovcům jídlo a teplé oblečení. Poté svoji pomoc nabízeli i lidem ve stáří a handicapovaným, či ohroženým. Organizace fungovala až do roku 1991 pouze díky dobrovolníkům, kteří Hradeckým pomáhali, bez finanční pomoci okolí. V dnešní době je Naděje financována granty ministerstva práce a sociálních věcí, či granty ministerstva zdravotnictví. Finanční prostředky jsou získávány také formou darů od jednotlivců a organizací. Všechny služby, které jsou bezdomovcům a jiným potřebným nabízeny, jsou pro klienty bezplatné a to jak v případě jednorázové činnosti, tak i dlouhodobé spolupráce. Pouze v případě dlouhodobé spolupráce se zde klient může na tři měsíce ubytovat, ale toto ubytování si musí zaplatit.⁴¹

³⁹ PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. s. 53.

⁴⁰ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha : Portál, 2003. s. 42.

⁴¹ *Nezisková organizace Naděje* [online]. 2002 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z WWW: <https://www.nadeje.cz/ustredi_nadeje/vznik_nadeje>.

3.2 Armáda spásy

V roce 1865 byla založena ve Velké Británii. První ubytovna určena pro bezdomovce byla zprovozněna v roce 1888 v Londýně. Roku 1919 byla Armáda spásy pozvaná do Československa T. G. Masarykem. Zde fungovala nejen jako církev, ale vedla a obhospodařovala domovy pro bezdomovce a pro chudé. Činnost Armády spásy násilně ukončil komunistický režim. Obnovená činnost Armády spásy přišla až v roce 1990 registrací občanského sdružení. Teprve v roce 2013 byla Ministerstvem kultury ČR uvedena jako církev. Terénní pracovníci Armády spásy se zaměřují přímo na lidi, kteří přespávají na ulicích, pod mosty, nebo ve stavbách určených k demolici, aj. Tito lidé jsou pracovníky vyhledáváni a je jim nabízena pomoc. Buď formou konzultace a rady, nebo pokud bezdomovec chce, je jim nabízena i možnost navštívit nízkoprahová centra, noclehárny, azylové domy a sociální byty. Ubytování v azylových domech je pro klienty 3 dny zdarma. Čtvrtý den si musí ubytování platit. Ubytování musí dodržovat řád ubytovny. Pro klienty je tento typ bydlení mezikrokem k vlastnímu bydlení a osamostatnění se. Denní centra provozovaná Armádou spásy jsou určena ve většině případů pouze pro muže, v ojedinělých případech (Havířov) pouze pro matky s dětmi.⁴²

3.3 Diakonie

Diakonie je jednou z největších nestátních organizací u nás. Spadá pod Českobratrskou církev evangelickou a nabízí pomoc lidem v nouzi. Nabízí azylové domy převážně pro matky s dětmi a poté Domy na půl cesty, které jsou určeny mladým od 18 let do 26 let. Tento věk je pro člověka mnohdy kritický a Diakonie se proto snaží mladým usnadnit vstup mezi dospělé tím, že jim poskytne střechu nad hlavou. Samozřejmě neodeprou pomoci nikomu, kdo o pomoc požádá. Pokud to není přímo v jejich možnostech a kompetenci, nasměřují žadatele na místa, kde se mu pomoci dostane.⁴³

⁴² *Armáda spásy* [online]. 2001 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z WWW: <<http://armadaspasy.cz/o-nas/kdo-jsme/>>.

⁴³ *Diakonie* [online]. 2001 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.diakonie.cz/o-diakonii/>>.

3.4 Člověk v tísní

Organizace Člověk v tísní vznikla v roce 1992. Byla založena novináři, kteří již nechtěli o neštěstí pouze psát, ale rozhodli se pomáhat. Patří mezi největší neziskové organizace střední Evropy a pomáhají nejen lidem se sociálními problémy, ale i se vzděláním v rozvojových zemích třetího světa.⁴⁴

3.5 Charita Česká republika

Charita ČR vznikla v roce 1919 a na základě křesťanského principu pomáhá lidem po celém světě bez ohledu na barvu pleti, nebo sociální stav. Cílovou skupinou nejsou jen lidé bez domova, ale své profesionální služby nabízí v široké škále sociálně-zdravotnických služeb. Pracovníci Charity ČR, včetně dobrovolníků, nabízí jednorázovou pomoc při přírodních katastrofách, jako jsou povodně, nebo zemětřesení, ale i v dlouhodobějších projektech, jako je stavba škol v zemích třetího světa, či resocializace cizinců, včetně pomoci bezdomovcům. Působíště Charity ČR není pouze na území České republiky, ale má své pracoviště po celém světě. Pod vedení Charity České republiky spadá více jak 300 jejích poboček.⁴⁵

3.6 Nový Prostor

Občanské sdružení Nový Prostor nabízí šanci lidem, kteří se svým životem chtějí něco udělat a snaží se postavit se na vlastní nohy. Lidé spolupracující s touto organizací odkupují časopis Nový Prostor a sami ho poté distribují dále s polovičním výdělkem pro ně. Občané, kteří si od těchto osob koupí časopis, přispějí samotným prodejcům a je už pouze na každém z nich, zda si za vydělané peníze koupí jídlo, oblečení, alkohol, cigarety aj.⁴⁶

⁴⁴ *Člověk v tísní* [online]. 2000 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.clovekvtisni.cz/kdo-jsme/o-nas>>.

⁴⁵ *Charita České republiky* [online]. 2000 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.charita.cz/o-charite/>>.

⁴⁶ *Nový Prostor* [online]. 2000 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z WWW: : <<http://novyprostor.cz/o-nas/>>.

4 Bezdomovectví a kriminalita

4.1 Kriminologie versus kriminalita

Kriminologie je věda, jejímž předmětem je kriminalita, pachatelé a oběti. Slovo kriminologie pochází z řeckého *crime* = zločin a *logos* = věda. Jedná se o společenskovědní disciplínu založenou na empirickém poznávání jevů souvisejících s kriminalitou. Poprvé se název kriminologie objevil v roce 1879, kdy jej použil francouzský antropolog Topinard. Z opravdového zakladatele kriminologie, vědy jako takové, je považován italský právník C. B. M. di Beccaria, který v roce 1764 napsal knihu, ve které kritizuje stávající soudní a vyšetřovací postupy, díky čemuž dochází k mnohým reformám trestně právního řízení po celé Evropě.⁴⁷

I přesto, že kriminologie jako taková vznikla až ve druhé polovině osmnáctého století, kriminalita se objevila již v době před naším letopočtem. Ovšem tamní civilizace se nezajímaly o příčiny vzniku trestných činů, ale staraly se pouze o to, jak zločince trestat, aby ochránili ostatní obyvatele. Ve čtvrtém století před naším letopočtem, v době antické, se začali objevovat první věznice, tzv. robury a kromě trestů smrti, se objevují i tělesné tresty a finanční sankce – ukládané bohatým členům společnosti. Středověká společnost přisuzuje špatné chování a páčání trestné činnosti dílu ďábla a zločinci jsou podrobováni krutému mučení pod záminkou, že je tak očišťována duše Bohu. Třinácté století přináší rozdělení vězení na církevní, hradní a vojenské a dochází k budování tzv. galejí, kam jsou odsouzení posíláni pracovat. Až ve 14. století se mění pohled na duševně nemocné obyvatele, kteří byli až do této doby posuzováni jako jiní občané. Tito občané již nebyli trestáni, ale byli pouze vyhnáni ze země. V 18. století se trest smrti odsouvá do pozadí a jeho místo zaujímá odnětí svobody a vědci se začínají zajímat o příčiny vzniku trestné činnosti.⁴⁸

Vývoj kriminality souvisí s rozvojem kultury, ekonomiky a sociálních vztahů ve společnosti. Sama společnost určuje, co lze považovat za trestný čin a co nikoli. Ve starověku byly špatné činy přisuzovány ďáblu, či byly označovány za boží trest. Ale také se objevili filozofové (Sokrates, Platon, Aristoteles), kteří se blíže zajímali o to, proč lidé trestné činy páchají a přisuzovali je špatnému vlivu výchovy a zlým lidským

⁴⁷ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

⁴⁸ *Historie kriminologie* [online]. Brno, 2010 [cit. 2018-05-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/vznik>>.

vlastnostem, jako je chamtivost, závist, žárlivost, msta, atd.). Středověk opět myšlenky filozofů bagatelizoval a považoval je za kacířství. Trestnou činnost přisuzovali zlým duchům a duševním nemocem. Až ve druhé polovině 18. století se začíná společnost více zajímat o zákonitosti kriminality a kriminalita se stávala součástí trestního práva.⁴⁹

Různé techniky výzkumu a poznávací metody kriminologii slouží k tomu, aby nejen vysvětlovala a zaznamenávala jevy, které nastaly z kriminálních pohnutek, ale má i opačnou funkci, tedy snaží se některým jevům předcházet a varovat před jejich vznikem širokou veřejnost. Kriminalita tedy objektivně informuje o tom, za jakých podmínek k daným kriminálním jevům dochází, co těmto jevům předchází a jakým způsobem těmto jevům předejít. Kriminologie úzce souvisí a spolupracuje i s ostatními vědními disciplínami, kterými jsou: trestní právo, kriminalistika, penologie, sociologie, psychologie, soudní psychiatrie, pedagogika, demografie, politologie, etika, matematická statistika, přírodní vědy a genetika.⁵⁰

V České republice byl v roce 1958 založen první Vědeckovýzkumný ústav kriminalistiky pod záštitou Ministerstva vnitra a spravedlnosti. V roce 1966 byla tato instituce přejmenována na Výzkumný ústav kriminologický a její vedení spadalo pod Generální prokuraturu. V roce 1990 dochází opět k přejmenování a název Institut pro kriminologii a sociální prevenci je zachován do dnešní doby. Vedení Institutu opět přebralo Ministerstvo spravedlnosti. Institut pro kriminologii a sociální prevenci má za úkol zkoumat osobnosti pachatelů a delikventní mládeže, zkoumá zákonitosti drogové kriminality a organizovaného zločinu. Zajímá se o problémy rasové nenávisti a přispívá k prevenci kriminality.⁵¹

Kriminologie je rozdělena na dvě části. Obecná část kriminologie zkoumá samotnou podstatu této vědy, definuje a blíže přibližuje jednotlivé pojmy a zabývá se tím, co vede pachatele k páčání trestných činů a jak trestné činy ovlivňují oběti. Zvláštní část kriminologie se již konkrétněji zabývá jednotlivými druhy kriminality,

⁴⁹ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

⁵⁰ *Kriminologie* [online]. Brno, 2010 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/charakteristika>>.

⁵¹ *Kriminologie v ČR* [online]. Brno, 2010 [cit. 2018-05-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/institucionalizace>>.

jako je kriminalita násilná, majetková, hospodářská, dopravní, organizovaná, počítačová, atd.⁵²

4.2 Charakteristika kriminality

SVATOŠ⁵³ charakterizuje kriminalitu třemi pojetími. Nejobecnější pojetí popisuje kriminalitu jako sociálně patologický jev. Podle juristického pojetí se kriminalitou rozumí takové jednání, které lze posoudit jako trestný čin a třetí pojetí – sociologické – popisuje kriminalitu jako odchylné, neboli deviantní jednání. „*Kriminalita je souhrn trestných činů spáchaných na určitém území za určité období.*“

54

Kriminalita je souhrn jednání, které jsou uvedeny v trestním zákoně a jsou popisovány a rozdělovány podle prostoru, času, rozsahu, struktury a pohybu. Kriminalitou tedy rozumíme veškeré páchaní trestných činů a přestupků.⁵⁵

S kriminalitou jsou spojovány pojmy jako delikvence, negativní společenské jevy a protispolečenská činnost. Delikvence zahrnuje nejen trestné činy páchané zletilými, ale pod pojem delikvence spadají i trestné činy páchané osobami trestně neodpovědnými, přestupky a ostatní správní delikty. Negativními společenskými jevy, neboli sociálně patologickými jevy popisujeme vše, co se vymyká normám a hodnotám společnosti, ale nelze je sankcionovat. Negativním společenským jevem je například prostituce, sebevražda, alkoholismus, toxikomanie atd. Protispolečenská činnost je pojem nadřazený, který pod sebou ukrývá kriminalitu, delikvenci i sociálně patologické jevy a vše, co tyto pojmy vyjadřují a co znamenají.⁵⁶

Společností nastavená pravidla je nutné kontrolovat. Rozlišujeme kontrolu sociální a kontrolu kriminality. Sociální kontrola je prováděna dvěma institucemi. Pod formální instituce patří policie a soudy. Mají za úkol kontrolovat chování lidí ve společnosti a udržovat stanovený řád a pořádek. Řídí se zákony a vyhláškami. Neformální kontrola je prováděna rodinou, školou, zájmovými organizacemi a kluby, církví, apod. Na rozdíl od formální kontroly jsou zde zapojeny i emoce, hodnoty

⁵² VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

⁵³ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 25.

⁵⁴ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 25.

⁵⁵ *Kriminalita, delikvence, vandalismus* [online]. Zlín : Ostrov radosti – středisko volného času, 2000 [cit. 2016-01-09]. Dostupné z WWW: <www.ostrovzl.cz/prevence/kriminalita-delikvence-vandalismus/>.

⁵⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 26.

a zážitky zúčastněných osob. Neformální složka kontroly nedisponuje sankcemi, pokud kontrolovaná osoba selže (nepočítáme-li rodičovské tresty a poznámky, či napomenutí ve školách). Kontrola kriminality provádí kontrolu chování společnosti před pácháním kriminality. Preventivní kontrola kriminality se zaměřuje na předcházení trestné činnosti. Represivní kontrola se zabývá již vykonáváním a ukládáním trestů, sloužících k potrestání viníka.⁵⁷

4.3 Členění kriminality

Kriminalitu členíme vzhledem k eventualitě jejího poznání na kriminalitu zjevnou, latentní a skutečnou.⁵⁸

- Zjevnou, neboli registrovanou kriminalitou rozumíme kriminalitu, o které čerpáme informace ze statistických šetření. Jde tedy o kriminalitu, o které víme, a která byla zpracována do oficiálních statistik.
- Latentní, neboli skrytou, neregistrovanou kriminalitou rozumíme všechny činy, o kterých se orgány činné v trestném řízení nedozvěděly, a tudíž nemůže být uvedena v žádných statistikách. Míru latence ovlivňuje úroveň právního vědomí občanů, intenzita formální a neformální kontroly kriminality, dále tolerance poškozených a obtížnost odhalování. Míra latence se samozřejmě liší. Ve většině případů platí, čím závažnější trestný čin, tím menší míra latence. Například míra latence u pohlavního zneužití v rodině je velice nízká, protože se oběti bojí buď pachatele, nebo toho, jak bude reagovat veřejnost. Vzhledem k tomu, že pracovní vytíženost policistů je velká, protože se zabývají objasňováním případů zjevné kriminality, nemají dostatek času k vyhledávání kriminality skryté. Když hovoříme o skryté kriminalitě, hovoříme také o černých a šedých číslech. Černými čísly rozumíme trestnou činnost, o které se orgány činné v trestném řízení nedozvěděly. Šedými čísly popisujeme trestnou činnost, o které se orgány činné v trestném řízení dozvěděly, ale bohužel nebyla zanesena do oficiálních statistik.
- Skutečnou, neboli celkovou kriminalitou rozumíme jak kriminalitu registrovanou, tak i kriminalitu neregistrovanou.

⁵⁷ *Kontrola kriminality* [online]. Brno, 2010 [cit. 2018-05-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsp.s.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/charakteristika>>.

⁵⁸ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 27.

SVATOŠ⁵⁹ kriminalitu dále dělí na kriminalitu obecnou a hospodářskou. Obecná kriminalita se dále rozděluje na kriminalitu: násilnou, mravnostní, majetkovou, zbývající (dopravní nehody z nedbalosti, ohrožení pod vlivem návykových látek, zanedbání povinné výživy, šíření poplašné zprávy, jízda bez řidičského oprávnění) a ostatní (výtržnictví, nedovolená výroba a distribuce psychotropních látek a jedů, nedovolené ozbrojování). Násilná kriminalita je definována jako: „*Násilná trestná činnost je taková trestná činnost, jejíž významnou charakteristikou je fyzické poškození či usmrcení konkrétní osoby (osob), eventuálně přítomnost záměru takovýto následek způsobit (pokus)*“⁶⁰. Mravnostní kriminalitu ČERNÍK a METĚNKO⁶¹ popisují jako trestné činy proti zdraví, životu, osobní svobodě apod., jejichž součástí je mravnostní nebo sexuální jednání. Majetková trestná činnost je dle SVATOŠE⁶² jedním z nejnebezpečnějších trestných činů a to z důvodu veliké četnosti těchto činů. Pod majetkovou trestnou činností se řadí krádeže, zpronevěry, podvody a jiné trestné činy páchané na majetku obětí.

4.4 Rozsah a intenzita kriminality

Rozsah neboli stav kriminality je udáván čísly, které charakterizují počet trestných činů spáchaných na daném území za přesně stanovený časový úsek. Tato čísla ovšem hovoří pouze o registrované kriminalitě, jelikož stav skutečné kriminality nelze zjistit. Velikost rozsahu kriminality je ovlivňována mnoha faktory, a proto se jednotlivá čísla za dané časové úseky velice odlišují.⁶³

Rozsah kriminality lze uvádět i v procentech. Využívá se toho především při znázornění rozdílu počtu kriminality mezi jednotlivými časovými obdobími. Ovšem je velice důležité neopomenout demografické vlivy, které mají vliv na počet trestných činů. Například při porovnávání počtu trestných činů mezi jednotlivými obcemi kraje je důležité myslet i na to, že v každé obci je jiný počet obyvatel. Obec, která vykazuje vysoký počet trestných činů, ale má zároveň vysoký počet obyvatel, tedy není obcí s nejvyšší kriminalitou. Z tohoto důvodu je nutné zjišťovat intenzitu kriminality.⁶⁴

⁵⁹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 27.

⁶⁰ KUČTA, J., VÁLKOVÁ, H., et al. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha : C. H. Beck, 2005. s. 379 – 380.

⁶¹ ČERNÍK, J., METĚNKO, J. *Mravnostná kriminalita*. Bratislava : APZ, 2001. s. 4.

⁶² SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 153 – 155.

⁶³ HOLCR, K., et al. *Kriminologie*. Praha : Leges, 2008. s. 59.

⁶⁴ ŠEVČÍKOVÁ, L. *Stav, struktura a dynamika kriminality* [online]. Brno, 2012 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/stav>>.

Intenzitou kriminality neboli úrovní kriminality rozumíme počet trestných činů spáchaných na daném území vydělený počtem obyvatel daného území. Vzniklé číslo je násobeno desetitísícem, nebo sto tisícem. Jedná se o tzv. index (koeficient), ve kterém se intenzita kriminality udává. Intenzita kriminality je tedy přepočítávána na deset tisíc, nebo sto tisíc obyvatel. Oproti rozsahu kriminality tedy podává přesnější a objektivnější obraz o kriminalitě.⁶⁵

4.5 Struktura a dynamika kriminality

Na kriminalitu lze pohlížet z několika hledisek. Strukturou kriminality podle policejních statistik rozumíme její rozdělení na kriminalitu obecnou a hospodářskou. Lze ovšem dělit kriminalitu i z geografického hlediska, dále podle věku a pohlaví pachatele, nebo podle členění jednotlivých paragrafů trestního zákoníku. Sesbírané údaje pomáhají lépe charakterizovat a konkretizovat jednotlivé poznatky o kriminalitě.⁶⁶

Strukturu kriminality řadíme mezi kvalitativní ukazatele. Pomáhá nám blíže určit a specifikovat druhy a formy kriminality na určitém zkoumaném území, více nám ukazuje o věku, pohlaví a vzdělání pachatelů, apod.⁶⁷

Dynamikou kriminality je myšlen vývoj trestné činnosti v průběhu doby na daném území. Na základě vývoje kriminality lze předvídat prognózy jejího budoucího vývoje. Dynamika vývoje zahrnuje pojmy, jako jsou tendence nebo trend. Na základě těchto pojmů se určuje, zda jde o stagnaci kriminality, či o její stoupající nebo klesající tendenci (trendu).⁶⁸

Stagnující, klesající nebo stoupající tendenci se poté snaží kriminologové vysvětlit společenskými a sociálními změnami ve společnosti.⁶⁹

4.6 Statistika kriminality

Každý kriminální čin je uveden v kriminální statistice České republiky. Ve statistikách jsou uvedeny údaje od policistů, státních zastupitelů, ze soudů a vězeňské

⁶⁵ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 32.

⁶⁶ ŠEVČÍKOVÁ, L. *Stav, struktura a dynamika kriminality* [online]. Brno, 2012 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/stav>>.

⁶⁷ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

⁶⁸ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 35 – 38.

⁶⁹ ŠEVČÍKOVÁ, L. *Stav, struktura a dynamika kriminality* [online]. Brno, 2012 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/stav>>.

služby. Statistika kriminality je utvářena třemi institucemi - Policejním prezídiem ČR, Ministerstvem spravedlnosti ČR a Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR. Vzhledem k tomu, že každá instituce zapisuje trochu jiný druh informací, je při zpracování dat jednotlivých statistických údajů třeba nezapomenout myslet na to, že data jsou povahově rozdílná.⁷⁰

Policejní kriminální statistika uchovává informace o registrovaných trestných činech a o pachatelích obviněných z trestného činu. Policejní statistiky rozdělují informace podle druhu trestných činů – kriminalita násilná, majetková, mravnostní, apod. Do jiných tabulek je zachycována statistika o kriminalitě cizinců, mládež či recidivistů. Policie také rozlišuje jednotlivá data podle místa, kde byl trestný čin spáchán a uváděny jsou i údaje o objasněnosti, či neobjasněnosti jednotlivých trestných činů. Policejní prezídium má pod svým vedením počítačový systém, který nese název Evidenčně statistický systém kriminality. Do tohoto systému jsou zapisovány údaje o trestných činech, pachatelích i o změnách, ke kterým během vyšetřování došlo.⁷¹

Statistika Ministerstva spravedlnosti ČR shromažďuje data od státních zastupitelů a soudů. Najdeme zde informace o pachatelích – obžalovaných i odsouzených a informace o uložených trestech a ochranných opatřeních.⁷²

Vězeňská služba ČR do své statistiky zapisuje údaje, které souvisí s odsouzenými pachateli – jejich věk, pohlaví, státní příslušnost, délka trestu i místo výkonu trestu. Kromě údajů týkajících se České republiky zde najdeme i statistické porovnání s mezinárodním měřítkem.⁷³

4.7 Bezdomovectví v kontextu protiprávního jednání

V Evropské sociální chartě je uvedeno v první části v bodě 31: „*Každý má právo na bydlení.*“ Podle tohoto práva by měl stát zajistit lidem bydlení přiměřené úrovně. Měl by hlídat ceny nemovitostí, či nájmu a poskytovat sociální příspěvky na bydlení, ošacení a stravu. Ovšem v ČR není tato charta ratifikována a proto se stát a státní orgány řídí Listinou základních práv a svobod, ve které je uvedeno právo na pomoc

⁷⁰ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

⁷¹ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

⁷² VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

⁷³ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

v hmotné nouzi. „Každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek.“⁷⁴

Zdravotní péče je v Listině základních práv a svobod ve znění: „Každý má právo na ochranu zdraví. Občané mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon.“ Každému občanu ČR vzniká nárok na veřejné zdravotní pojištění, má-li zde hlášený trvalý pobyt ode dne svého narození.⁷⁵

Nelze jednoznačně říci, zda jsou bezdomovci pouze oběťmi, nebo jen pachateli. Většina bezdomovců má svou kriminální minulost. Mnozí z nich se drobné kriminality dopouštějí z nouze, nebo příležitostně, jak se říká: na přilepšenou. Nepáchají kriminální činnost pro potěšení, nebo z nudy. Dělají to hlavně proto, že je k tomu jejich postavení „nutí“. Bezdomovci, kteří jsou v této komunitě již delší dobu, se nebojí toho, že budou chyceni, ani si nedělají hlavu s obecnou ostudou. I přes všechna negativa, která sebou nese pobyt ve vězení, je pro mnohé bezdomovce právě vězení řešením jejich problému. Mají střechu nad hlavou, čisté oblečení a pravidelnou stravu. Lidé, kteří se dostanou do nové tíživé situace a skončí na ulici, se většinou začnou začleňovat mezi marginalizovanou skupinu, převážně proto, že se před svým okolím stydí. Proto mnohdy zpřetrhají všechny kontakty a najdou si přátele právě mezi bezdomovci.⁷⁶ Většina populace bezdomovců (80 - 90 %) je chronicky nemocná, s nízkými rozumovými schopnostmi, či je jinak zdravotně postižená. Většina těchto bezdomovců pochází z neúplných, sociálně slabých a handicapovaných rodin. Mezi bezdomovci najdeme převážně polosirotky a sirotky, v dětství týrané osoby, jejichž rodiče byli alkoholici, nebo násilníci většinou s nízkou až podprůměrnou inteligencí.⁷⁷

OKAMURA⁷⁸ ve své knize uvádí termín „domovské právo“. Díky tomuto „právu“ by měli vesnice i města možnost vyloučit člověka, který je nepřizpůsobivý, do jeho rodného města/vesnice. Koncentrace bezdomovců ve velkých městech by tak klesla, protože by nepřizpůsobiví občané nebyli neznámými obyvateli, ale každý by

⁷⁴ *Koncepce - prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014. s. 17 – 19.

⁷⁵ *Koncepce - prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014. s. 21.

⁷⁶ ŠTĚCHOVÁ, M., LUPTÁKOVÁ, M., KOPOLDOVÁ, B. *Bezdomovectví z pohledu kriminologie*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. s. 49.

⁷⁷ HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha : Naděje, 1996. s. 47 – 48.

⁷⁸ OKAMURA, T. *Umění žít*. Praha : Fragment, 2012. s. 16 – 17.

o nich na malé vesnici věděl. Byl-li by do malé vesničky vykázán bezdomovec, který se nechtěl přizpůsobit životu například v Praze, vesničané by se již postarali o to, aby se resocializoval do jejich společnosti. Nikdo přeci nechce žít v blízkosti někoho nepřizpůsobivého. Podle OKAMURY „*je sousedská facka lepší než kriminál*“⁷⁹ Domovské právo v naší zemi fungovalo od roku 1849 do roku 1948. Lidé také měli nárok na chudinské zaopatření od své domovské obce.

Kriminální dráhu bezdomovce kromě rodiny, ze které pochází a dědičnosti, ovlivňuje i nízká úroveň vzdělání, kterého dosáhl. Ať už vlivem nepodnětného rodinného prostředí, či inteligenčních možností.⁸⁰ Pokud bezdomovec spáchá trestný čin, nebo se dopustí přestupkového jednání, ve své komunitě – před ostatními bezdomovci, nemusí se za své jednání stydět, kdežto zbytek populace na toto jednání pohlíží jinak. Bezdomovci také často ztrácí strach z dopadení. Jak je psáno výše, v policejních celách a věznicích dostanou najíst a mají střechu nad hlavou. Zároveň se ovšem mnozí bezdomovci stávají oběťmi trestných činů a přestupkových jednání. Nejčastěji se oběťmi stávají ti bezdomovci, kteří žijí na veřejných prostranstvích a nechtějí se přizpůsobit obecně stanoveným pravidlům.⁸¹

Kromě lidí ve své marginalizované skupině komunikují bezdomovci s policií. Někteří s policií spolupracují bez problémů, jiní kladou odpor a nechtějí se s PČR vůbec bavit. Ve většině případů může za neochotu spolupracovat omámení smyslu alkoholem, či jinými omamnými látkami. Vzhledem ke zdravotnímu stavu mnoha bezdomovců, nejsou ani samotní policisté ze spolupráce s bezdomovci nadšeni, protože se obávají o své vlastní zdraví. ŠTĚCHOVÁ, LUPTÁKOVÁ a KOPOLDOVÁ⁸² uvádějí hned několik důvodů, které spolupráci bezdomovců s policií komplikují:

- bezdomovci nevěří, že jim policie pomůže,
- bezdomovci si o policistech myslí, že jsou hloupí a k ničemu,
- bezdomovci se bojí tvrdého jednání ze stran policie,
- bezdomovci neznají svá práva a nevědí, jak je prosadit,

⁷⁹ OKAMURA, T. *Umění žít*. Praha : Fragment, 2012. s. 16.

⁸⁰ LANGEROVÁ, L. *Bezdomovectví jako sociální fenomén naší doby: diplomová práce* [online]. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007. 109 s. Vedoucí práce : doc. MUDr. Vladimír Vurm, CSc. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z <http://theses.cz/id/maer0o/downloadPraceContent_adipIdno_4437>.

⁸¹ ŠTĚCHOVÁ, M. *Bezdomovci a vybrané sociálně patologické jevy* [online]. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001 [cit. 2017-10-18]. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/stechova-bezdomovci-pdf.aspx>.

⁸² ŠTĚCHOVÁ, M., LUPTÁKOVÁ, M., KOPOLDOVÁ, B. *Bezdomovectví z pohledu kriminologie*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. s. 56 – 60.

- policisté mají strach, že budou bezdomovcem napadeni,
- policisté se štítí bezdomovců – špína a smrad,
- policisté se bojí infekčních nemocí,
- neustálé řešení těch samých drobných přestupků a šarvátek.

„Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.“⁸³

„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“⁸⁴

Hlavní rozdíl mezi trestným činem a přestupkem je ten, že přestupek nemůže být sankcionován odnětím svobody pachatele. Rozdílem je i to, že o sankcích trestného činu rozhodují soudy, o sankcích přestupkových jednání rozhodují správní orgány. Sankce uložené soudem se zapisují pachateli do rejstříku trestů, kdežto sankce uložené správním orgánem za přestupková jednání se do rejstříku trestů nezapisují.⁸⁵

1. 10. 2016 vešla v platnost tzv. Centrální evidence přestupků. V této evidenci je jednodušší pro policii a pověřené správní orgány orientovat se v přestupcích spáchaných jednou osobou po dobu pěti let. Po pěti letech jsou záznamy každého pachatele ukládány do archivu evidence přestupků na dalších 10 let. Díky této evidenci i občané páchající drobné přestupky, po jejichž dopadení by jim hrozila pouze drobná pokuta, při neustálém opakování přestupku, může být ve správním řízení uložena pokuta ve výši desítek tisíc korun.⁸⁶

⁸³ ZÁGOROVÁ, M. *Úplné znění – trestní předpisy*. Ostrava : Sagit, 2015. s. 15.

⁸⁴ *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Ostrava : Sagit, 2016. s. 6.

⁸⁵ *Trestný čin a přestupkové jednání* [cit. 2018-01-25]. 2000 [online]. Dostupné z WWW: <http://www.uniregensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter2/Block3/content.html>.

⁸⁶ *Centrální evidence přestupků* [cit. 2018-01-29]. 2016 [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/centralni-evidence-prestupku-99548.html>>.

5 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Úkolem bakalářské práce bylo analyzovat, zda jsou bezdomovci spíše pachateli trestných činů, nebo zda jsou oběťmi trestné činnosti. Informace byly získány pomocí dotazníkového šetření. Výzkum proběhl mezi policisty Jihočeského kraje v lednu 2018 (bližší viz kapitola 1). Dotazník byl respondentům předán osobně a obsahuje 20 otázek.

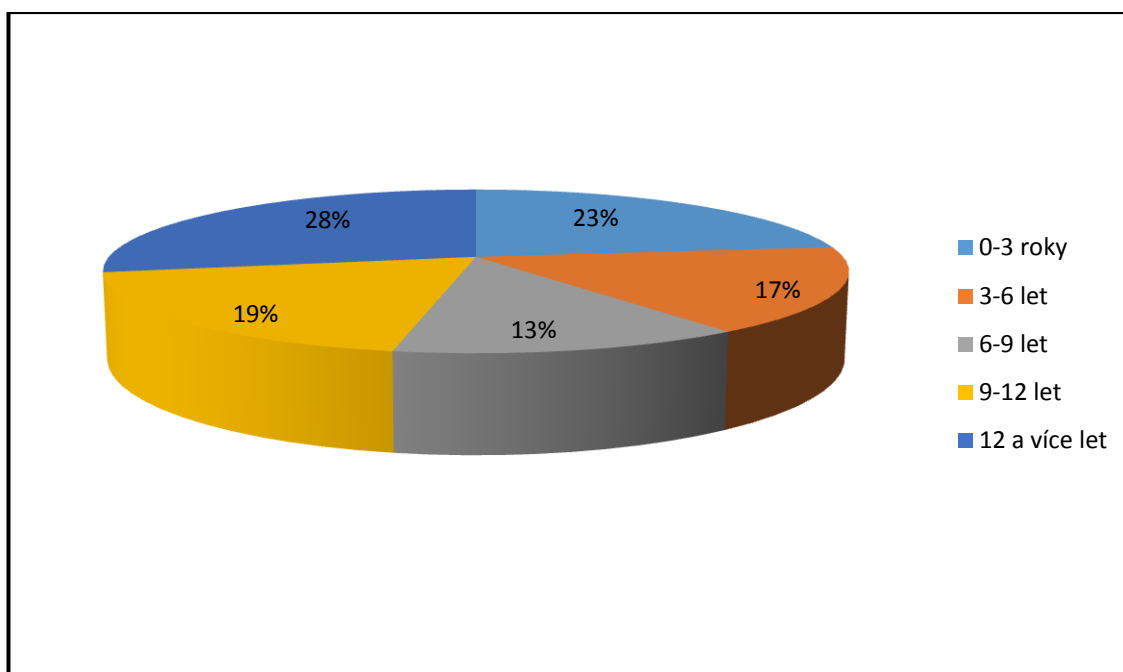
- První 4 otázky jsou určeny k vyplnění pro všechny respondenty. Otázky jsou zaměřené na respondenty samotné – jak dlouho pracují u policie a na jakém oddělení a v jakém prostředí se pohybují – kancelář, nebo terén. Čtvrtá otázka rozděluje respondenty na ty, kteří mají zkušenosti s bezdomovci a na ty, kteří s nimi nepřišli do styku.
- Na otázky 5 – 13 odpovídali pouze ti policisté, kteří se s bezdomovci setkali osobně a mají zkušenosti s jejich chováním a trestnou činností. Dotazník obsahuje otázky, zda byl bezdomovec pachatel nebo oběť, zda byl policista bezdomovcem napaden, jestli jsou bezdomovci pod vlivem alkoholu nebo omamných látek, zda jsou bezdomovci recidivisté, nebo jestli mají policisté strach o své zdraví při práci s bezdomovci.
- Otázky 14 – 20 byly opět určeny pro všechny respondenty. Tyto otázky jsou zaměřeny na organizace věnující se bezdomovcům, na názor o dostatečné legislativě a na spolupráci městské policie se státní. V závěrečné části dotazníku policisté odpovídali na otázky zjišťující jejich názor na stávající legislativu, povědomí o organizacích, které nabízejí pomoc bezdomovcům.

Bylo osloveno 240 policistů z 10 obvodních oddělení, přičemž autor počítal s tím, že ne všichni budou ochotni zapojit se a vyplnit dotazník *Bezdomovci jako pachatelé trestných činů*, a proto na jednotlivá oddělení rozvezl jen 200 dotazníků. I přesto, že zodpovězení dotazníkových otázek netrvalo více než 5 minut, z rozvezených dvou set dotazníků se vrátilo jen 100 dotazníků vyplněných.

Otázka č. 1 - Jak dlouho u policie pracujete?

Respondenty byli policisté začínající i zkušení. Je zde vidět vzrůstající zájem uchazečů o práci u PČR, kdy na dotazníky odpovídalo 23 % policistů, kteří jsou u policie maximálně 3 roky. Nejvíce policistů (28 %), kteří se dotazníkového šetření účastnili, jsou zkušení praktici, sloužící u PČR 12 let a více. Autor se domnívá, že tento poměr začínajících a zkušených policistů je velice přínosný pro správné vykonávání profese policisty, kdy na každém oddělení Jihočeského kraje se nachází policista, který je schopen pomoci a poradit svému služebně mladšímu kolegovi.

Graf č. 1 - Jak dlouho u policie pracujete?⁸⁷

Otázka č. 2 - Na jakém oddělení PČR JČK pracujete?⁸⁸

Na druhou otázku odpovídalo 100 respondentů, pracujících na obvodních odděleních Jihočeského kraje v Blatné (20 %), Českých Budějovicích (35 %), Lišově (15 %), Strakonici (25 %), Boršově (5 %), Kaplici (7 %), Hluboké nad Vltavou (12 %), Volyni (9 %), Vodňanech (7 %) a v Radomyšli (6 %).

Otázka slouží prvotně k ověření, že dotazník nezodpovídali policisté z jiných krajů a poté slouží k přesnější lokalizaci bezdomovců, aby měl autor lepší přehled v tom, zda jsou bezdomovci spíše ve větších městech, či naopak.

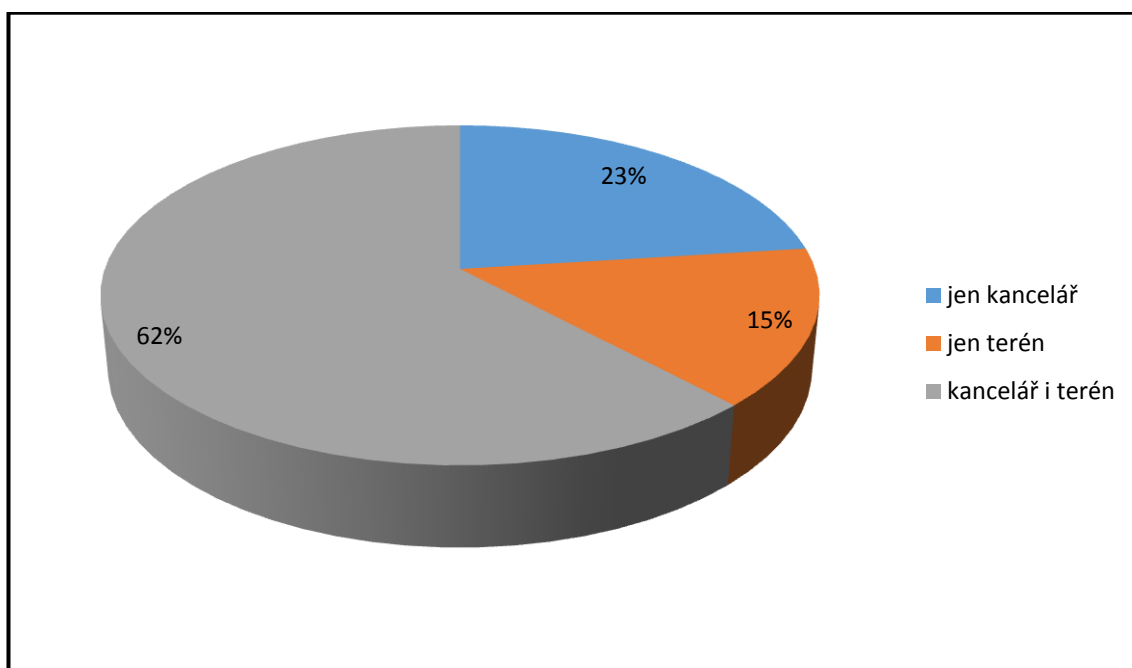
⁸⁷ Vlastní výzkum.

⁸⁸ Vlastní výzkum.

Otázka č. 3 - V jakém pracovním prostředí se pohybujete?

Nadpoloviční většina policistů se pohybuje v terénu i v kanceláři. S jistotou lze říci, že 15 % policistů pracujících pouze v terénu, jsou zařazeni u oddělení hlídkové služby v Českých Budějovicích. Pouze v kanceláři pracují ti policisté, zařazení do 6. platové třídy jako zpracovatelé trestních spisů. V případě zpracování trestních spisů, si policisté provádí šetření sami, z tohoto důvodu je 62 % v kanceláři i v terénu.

Graf č. 2 - V jakém pracovním prostředí se pohybujete?⁸⁹

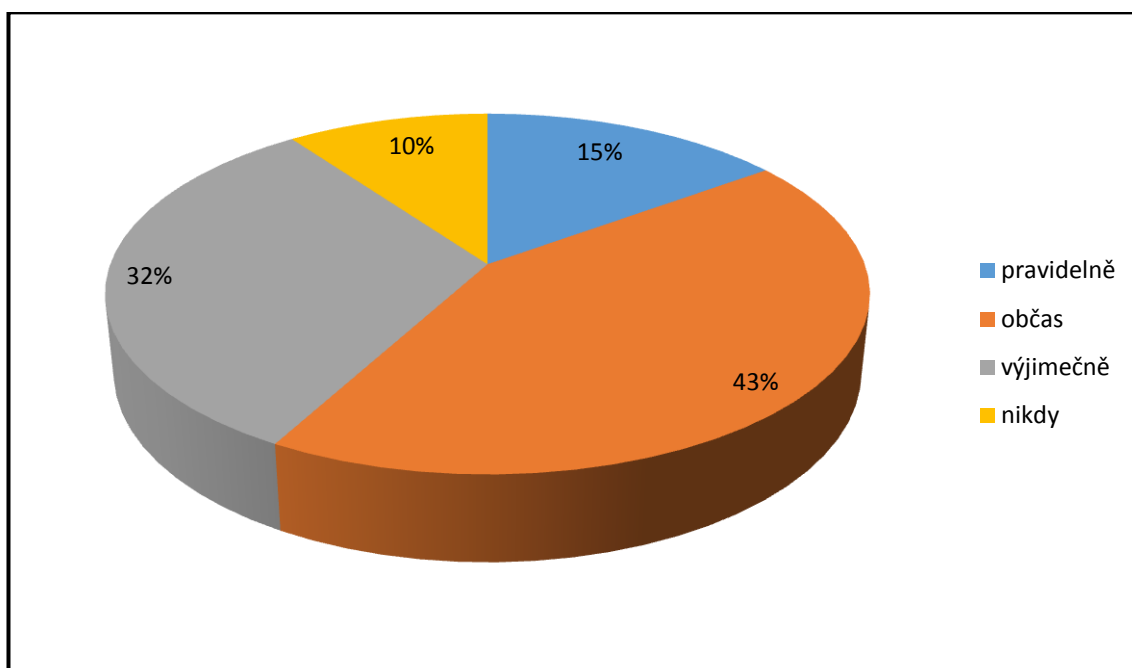

Otázka č. 4 - Jak často se během své služby s bezdomovci setkáváte?

S bezdomovci nikdy nepracovalo 10 % policistů. Jedná se o policisty pracující na malých odděleních, jako je Radomyšl a Lišov. Mezi policisty, kteří se nikdy nesetkali s bezdomovcem, jsou i ti, kteří uvedli, že pracují pouze v kanceláři. Lze se tedy domnívat, že se jedná o policisty v 6. platové třídě. Pravidelně se s bezdomovci setkává 15 % policistů. Tito policisté pracují na odděleních v Blatné, Českých Budějovicích, Vodňanech a Strakonici. Zbýlá oddělení PČR JČK se s bezdomovci setkávají občas a ve výjimečných případech. Na některých územích se bezdomovci mohou nacházet, ovšem jsou nekonfliktní, a proto se s nimi policisté nesetkávají nikdy.

⁸⁹ Vlastní výzkum.

Graf č. 3 - Jak často se během své služby s bezdomovci setkáváte?⁹⁰

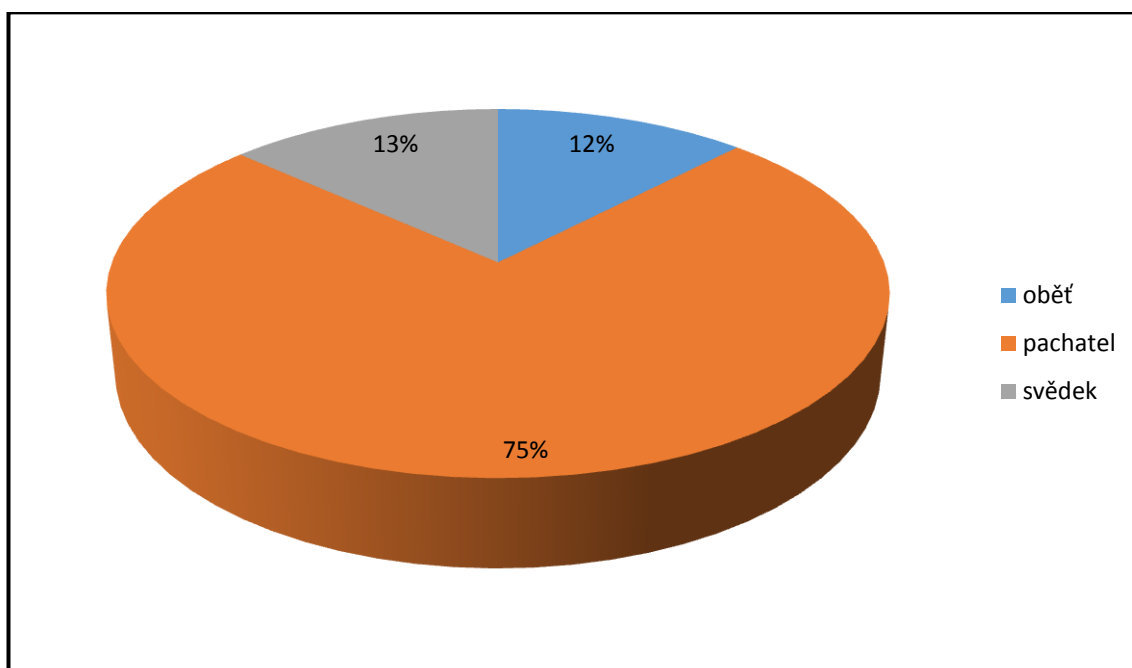

Otázka č. 5 - V jaké pozici bezdomovec byl (nejčastěji)?

Dle výsledků výzkumu vyšetřovalo celých 75 % policistů přestupky a trestné činy, jejichž pachateli byli bezdomovci. Takto vysoké číslo poukazuje na to, že jsou bezdomovci stále ve velké míře nepřizpůsobivými obyvateli měst a vesnic, ve kterých žijí. Pouze 12 % policistů se setkala s bezdomovci v roli oběti. Dle autorova názoru se jedná o celkem nízké číslo vzhledem k tomu, že život na okraji společnosti je velice náročný a bezdomovci jsou proto snadnou obětí pro ostatní obyvatele měst, či pro jiné bezdomovce. 13 % respondentů spolupracovalo s bezdomovci jako se svědky vyšetřovaných činů. Bezdomovci jsou lidé bez přístřeší, je tedy důvod spáchání nějakého protiprávního činu i to, že nemají podvědomí o svém jednání z právního hlediska. Mnohé činy jsou bezdomovci spáchány jen proto, že se snaží uspokojit základní potřeby – zahnat hlad a schovat se před mrazy.

⁹⁰ Vlastní výzkum.

Graf č. 4 - V jaké pozici bezdomovec byl (nejčastěji)?⁹¹

Otázka č. 6 - Jakého druhu protiprávní činnosti byl bezdomovec účastníkem?⁹²

Šestá otázka byla pro respondenty otázkou otevřenou a mnozí psali více důvodů, díky kterým se s bezdomovcem setkali. Nejčastějšími odpověďmi byly (řazeno sestupně):

- krádež,
- výtržnictví,
- trestný čin proti majetku,
- přešupek proti občanskému soužití,
- fyzické napadení,
- vražda – pouze jeden respondent.

Krádeže na prvním místě v odpovědích nejsou překvapením. Bezdomovci většinou páchají drobné krádeže, kdy kradou jídlo a pití. Podle toho, jak dlouho jsou vyloučeni ze společnosti, se jejich činy stupňují a mnozí bezdomovci pomalu ztrácejí zábrany a nezajímají se o důsledky svých činů. Za každé situace se snaží ukojit své

⁹¹ Vlastní výzkum.

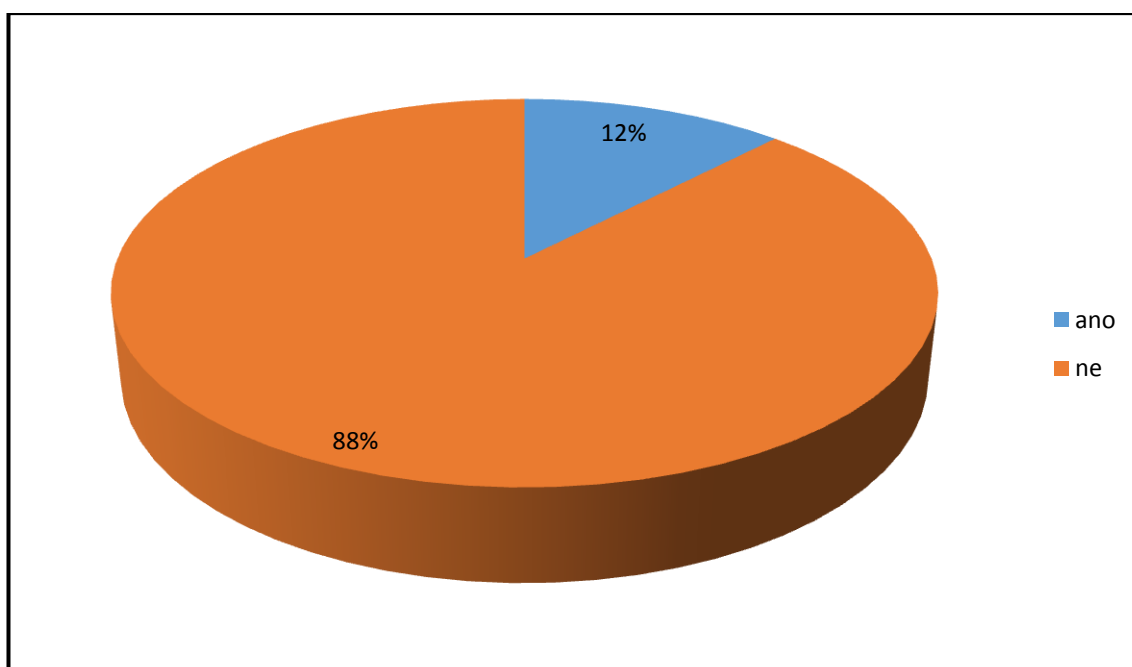
⁹² Vlastní výzkum.

potřeby. Nejčastější krádeže jsou v marketech a supermarketech, kdy je bezdomovci krazeno jídlo (osobní potřeba), drogerie (prodej).

Otázka č. 7 - Byl jste někdy bezdomovcem napaden/a?

Pouze 12 % policistů z devadesáti, kteří na tuto otázku odpovídali, bylo napadeno bezdomovcem. Dle autorova názoru je důvodem časté omámení smyslů bezdomovce návykovými látkami, nebo jejich špatný zdravotní stav, díky kterému jsou oslabeni. Možným důvodem napadení je také to, že bezdomovci nemají dle jejich slov co ztratit, proto poté napadají policisty a své jednání a důsledky neřeší.

Graf č. 5 - Byl jste někdy bezdomovcem napaden/a?⁹³

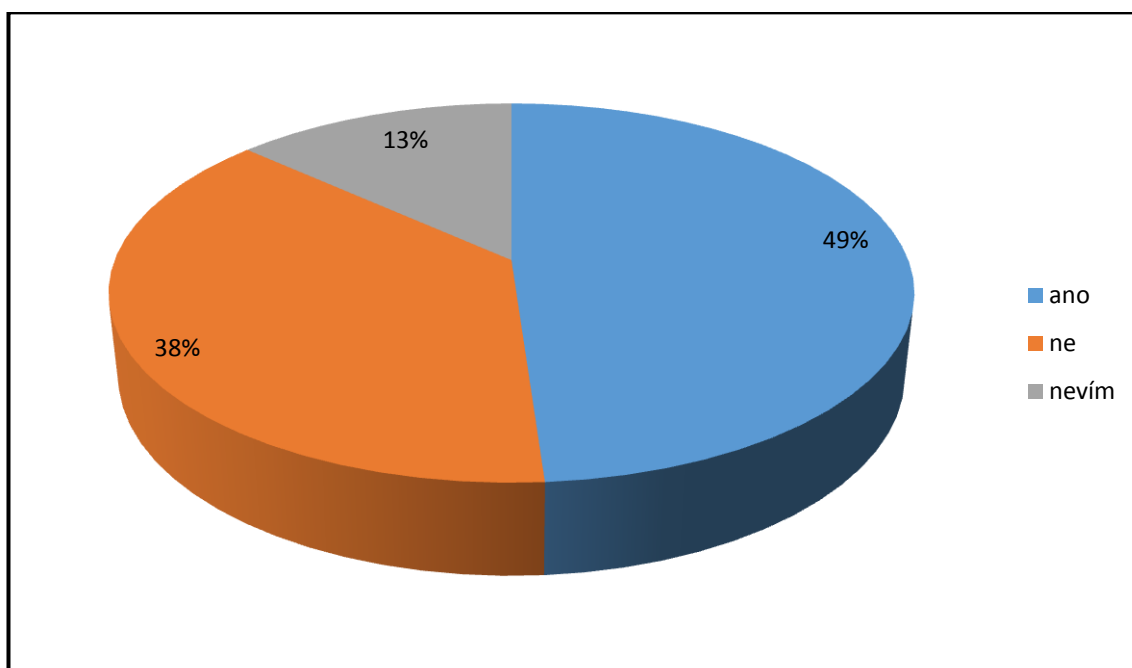

Otázka č. 8 - Máte obavu o své zdraví při práci s bezdomovci?

Odpovědi na osmou otázku dotazníku autora překvapily. Očekával, že policisté, kteří s bezdomovcem již pracovali, se budou obávat o své zdraví. Výše zmíněných 49 % policistů, kteří mají strach o své zdraví, jako důvod uvádějí nakažení nemocemi a různými infekcemi. Autor se domnívá, že policisté, kteří se o své zdraví nebojí, nemají dostatek zkušeností s bezdomovci. Většinou se jedná o začínající policisty, kteří si buď nebezpečí možného nakažení neuvědomují, nebo ho neakceptují. V lepším případě se policisté s konkrétním bezdomovcem, či bezdomovci setkávají tak často, že znají jejich zdravotní stav i povahu, a proto nemají strach o své zdraví.

⁹³ Vlastní výzkum.

Graf č. 6 - Máte obavu o své zdraví při práci s bezdomovci?⁹⁴

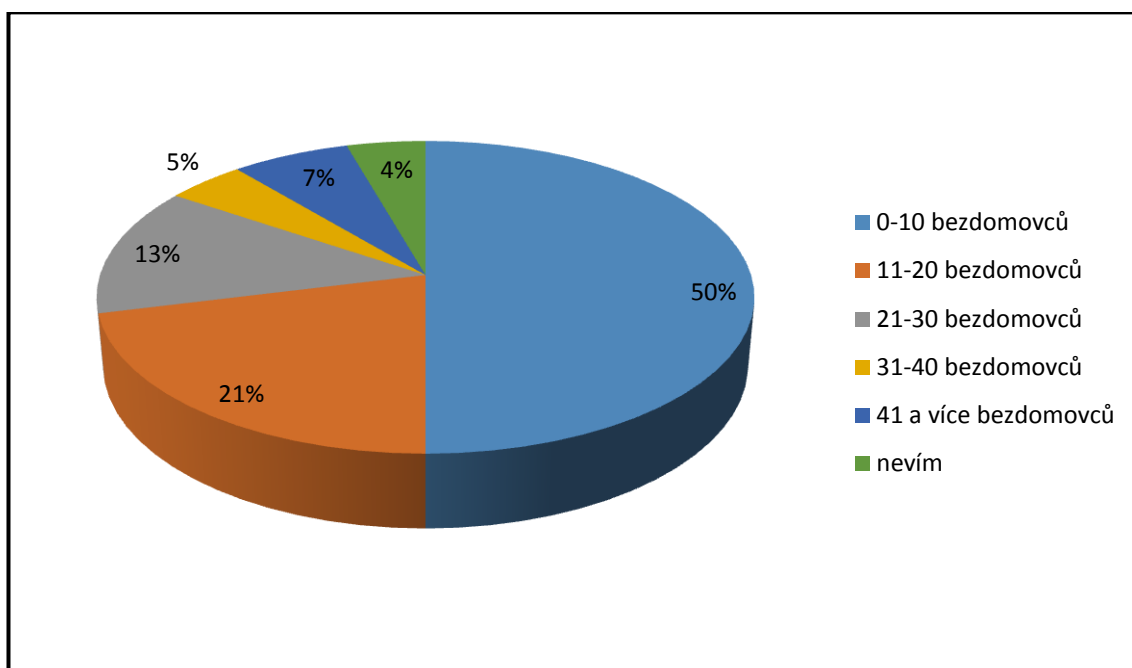
Otázka č. 9 - Kolik bezdomovců je podle Vás ve Vašem obvodu?

Polovina respondentů se domnívá, že v jejich obvodu je maximálně 10 bezdomovců. 21 % respondentů uvedlo, že se v jejich obvodu pohybuje více jak 11 bezdomovců – převážně respondenti z Českých Budějovic, Blatné a Strakonice. Autor si tuto skutečnost vysvětluje tak, že bezdomovců ubývá. Vzhledem k tomu, že v roce 2014 vyšla *Koncepce - prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020*, by tato skutečnost potvrzovala úspěšné plnění jednotlivých plánů *Koncepce*.⁹⁵ Jedním z důvodů může být i fakt, že sami bezdomovci chtějí přežívat v klidu, a proto se snaží nevyvolávat konflikty a policisté proto nemusí mít úplný přehled o tom, kolik se v jejich obvodu pohybuje bezdomovců ve skutečnosti.

⁹⁴ Vlastní výzkum.

⁹⁵ *Koncepce - prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014. 109 s.

Graf č. 7 - Kolik bezdomovců je podle Vás ve Vašem obvodu?⁹⁶

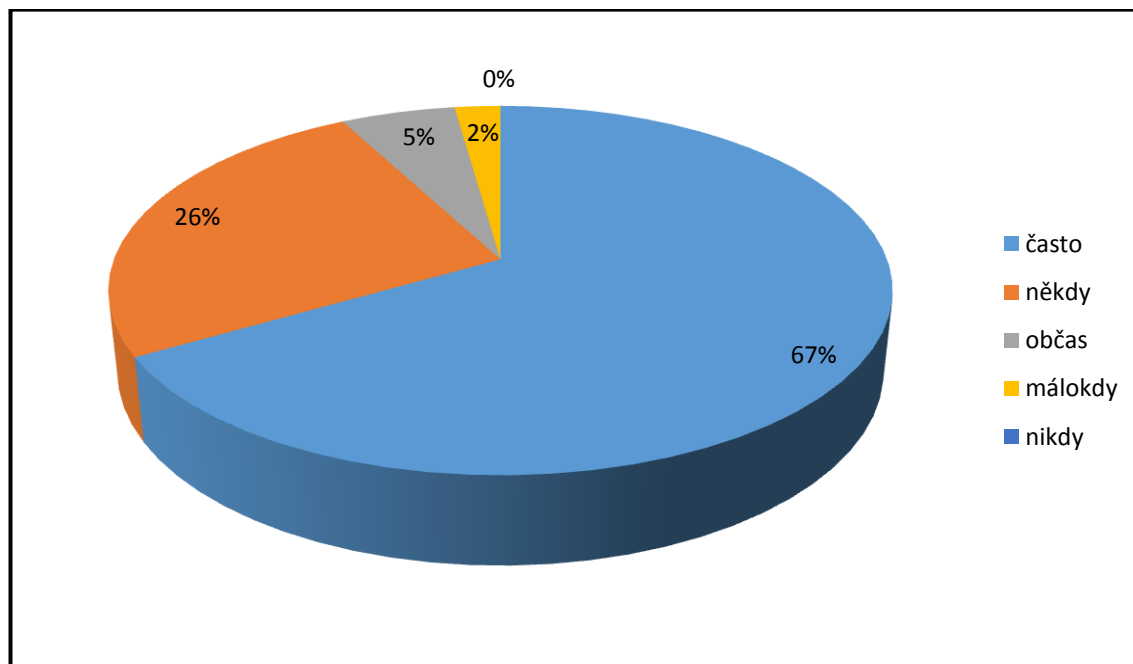

Otázka č. 10 - Jsou bezdomovci pod vlivem alkoholu nebo omamných psychotropních látek, když s nimi pracujete?

Překvapivá není skutečnost, že 67 % policistů pracovalo s bezdomovcem, který byl pod vlivem omamných psychotropních látek, nebo alkoholu. Podle autora se bezdomovci takovýmto způsobem snaží vyhnout realitě. Je to takové rozloučení se s realitou života a být, alespoň potencionálně šťastný. Jedná se v mnoha případech o začínající, nebo startovní problém u bezdomovce, který končí smrtí nebo spácháním protiprávních činů. Autor se ještě nesetkal v rámci své praxe s bezdomovcem, který by nebyl, při protiprávním jednání, pod vlivem alkoholu, nebo jiných omamných psychotropních látek.

⁹⁶ Vlastní výzkum.

Graf č. 8 - Jsou bezdomovci pod vlivem alkoholu nebo omamných psychotropních látek, když s nimi pracujete?⁹⁷

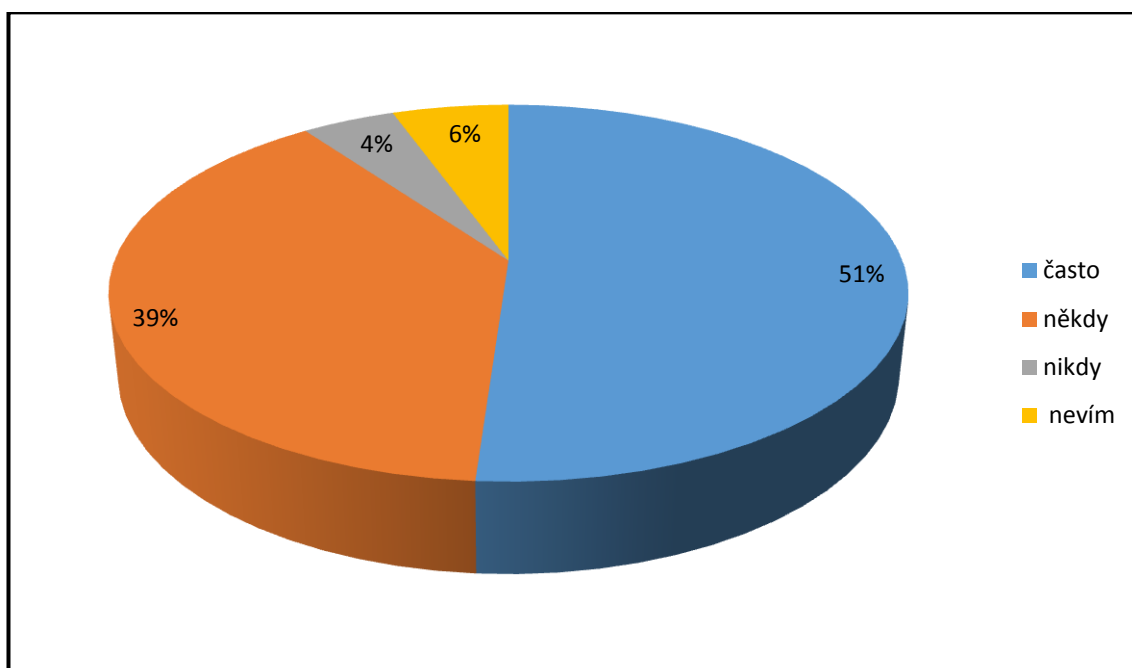

Otázka č. 11 - Jsou bezdomovci recidivisté?

Vzhledem k tomu, že jsou bezdomovci neustále na okraji společnosti a na hraně zákona, není překvapením jejich recidivní chování (51 % respondentů se s recidivou u bezdomovců setkala). Jedná se o bezdomovce, kteří jsou na pokraji společnosti delší dobu. Podle autora se recidivně chovají ti bezdomovci, kteří si zažili již svou minulost a mají problémy se zákonem od počátku svého bezdomovectví.

⁹⁷ Vlastní výzkum.

Graf č. 9 - Jsou bezdomovci recidivisté?⁹⁸

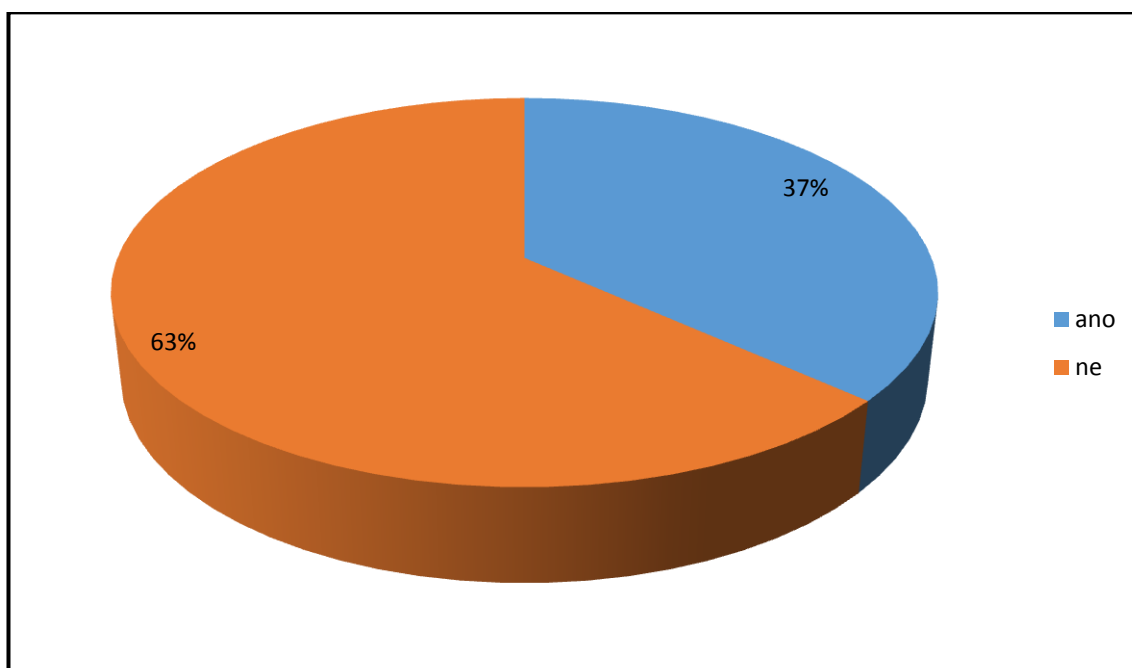

Otázka č. 12 - Spolupracujete s městskou policií v otázce bezdomovectví?

S městskou policií nespolupracuje 63 % respondentů. Důvodů může být hned několik. V případě policistů například v Radomyšli, Lišově, či Volyni je spolupráce nemožná vzhledem k tomu, že zde příslušníci městské policie nejsou. Policisté obvodního oddělení města Blatná s městskou policií nespolupracují, jelikož „není důvod“. Jsou-li zaměstnanci městské policie konfrontováni s bezdomovci, vždy bezdomovce pouze zadrží a čekají na příjezd státních policistů, protože není v jejich pravomocích trestný čin vyřešit. V případě přestupkového jednání, mají dostatek pravomocí k řešení, a proto není důvod oznamovat věc státní policii.

⁹⁸ Vlastní výzkum.

Graf č. 10 - Spolupracujete s městskou policií v otázce bezdomovectví?⁹⁹

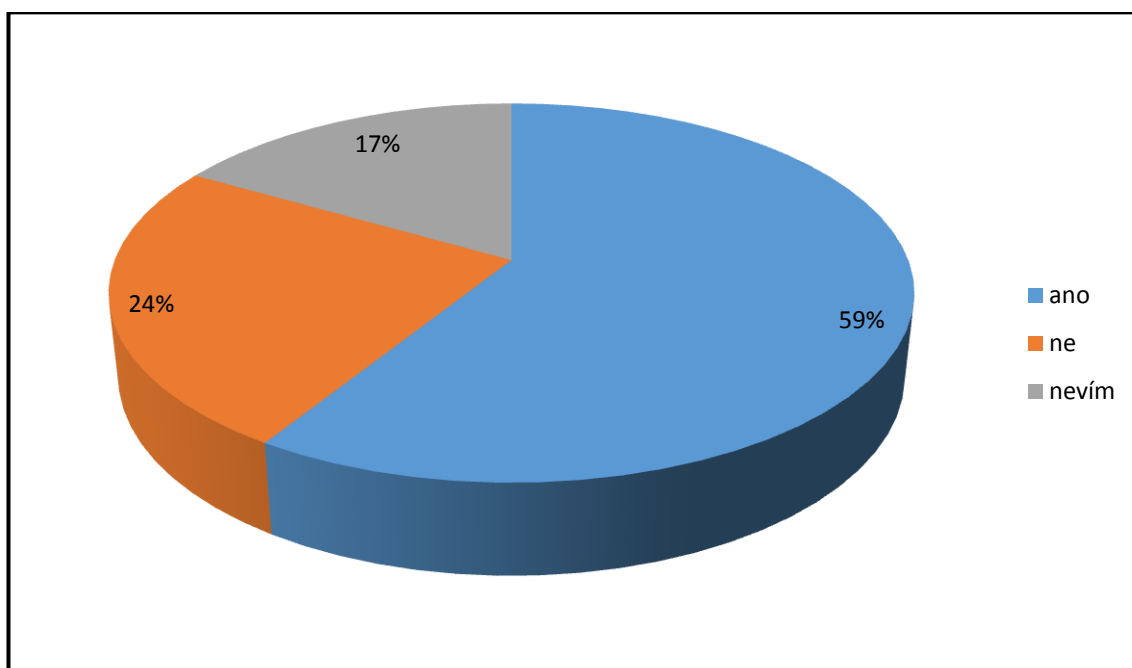

Otázka č. 13 - Vidíte ve spolupráci s městskou policií výhody?

I přesto, že na dvanáctou otázku zda policista spolupracuje s městskou policií, odpovědělo 63 % policistů ne, vidí 59 % dotazovaných výhody ve spolupráci s městskou policií. Autor se domnívá, že je spolupráce s městskou policií výhodná, pokud má strážník městské policie pravomoc, problém s bezdomovcem řešit sám, aniž by musel volat kolegy ve státních službách. Dle autora je spolupráce výhodou hlavně ve velkých městech, jako jsou České Budějovice, či Strakonice. Během preventivních akcí ve městech, jakými jsou kontroly opuštěných budov, veřejných prostranství, či během kontrol nepříznivých osob, je spolupráce státní a městské policie přínosem.

⁹⁹ Vlastní výzkum.

Graf č. 11 - Vidíte ve spolupráci s městskou policií výhody?¹⁰⁰

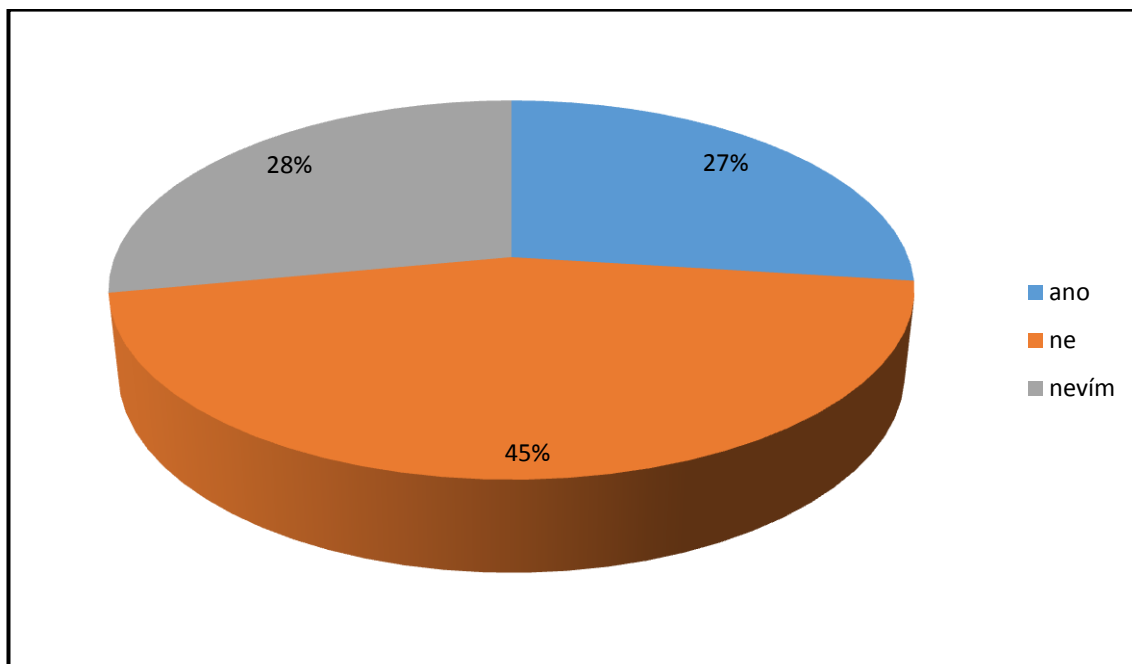

Otázka č. 14 - Je podle Vašeho názoru legislativa v případě bezdomovců dostatečně efektivní?

45 % dotazovaných policistů si myslí, že nynější legislativa není dostatečně efektivní, aby mohli úspěšně řešit problémy s bezdomovci a eliminovat je. I přesto by ale většina z nich nic v nynější legislativě neměnila – viz graf 13. Podle autora, má 28 % respondentů malé zkušenosti s bezdomovci, nebo nemají žádné, z těchto důvodů nejsou schopni porovnat, zda je legislativa dostatečně efektivní, či nikoliv. Autor by upravil legislativu v sociální oblasti, aby se bezdomovci více zapojovali do začleňování a resocializace. Problém je v tom, že bezdomovci nemají motivaci se dobřezného života vrátit a většina z nich jen čeká, co dostanou od státu a jaké budou mít finanční výhody. Samozřejmě, že všichni bezdomovci nejsou stejní. Zdravotní či psychické problémy dostanou i obyčejné lidi do stejné situace jako lidi, kteří jsou závislí na omamných psychotropních látkách, ale tito lidé chtějí žít dál a dělat další kroky vpřed, ovšem nemohou, kvůli výše zmiňovanému zdravotnímu stavu. Lidem, kteří chtějí se svým životem něco udělat, popřípadě se resocializovat, by se měla změnit finanční pomoc a legislativa vyplácení dávek.

¹⁰⁰ Vlastní výzkum.

Graf č. 12 - Je podle Vašeho názoru legislativa v případě bezdomovců dostatečně efektivní?¹⁰¹

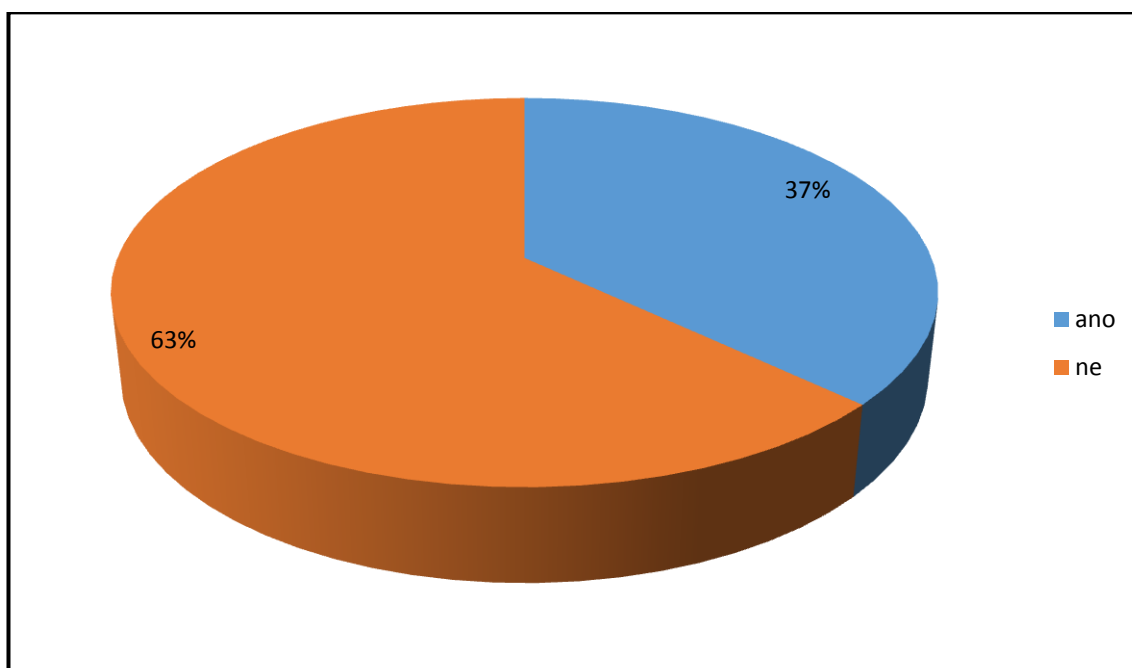

Otázka č. 15 – Změnil/a byste něco v legislativě, aby byla práce s bezdomovci lepší?

Jak je popsáno v grafu 12, pro 45 % respondentů není legislativa dostatečně efektivní, ovšem 63 % by nic ve stávající legislativě neměnilo. Zbýlých 37 % policistů by v legislativě změnilo například: zákaz vstupu pro bezdomovce na území města, ve kterém nemají trvalé bydliště; zavedli by povinnost pracovat; zpřísnili by tresty – hlavně pro recidivisty; zavedli by možnost vykázat bezdomovce z města, ze kterého nepochází. Dle autora je pohled respondentů moc přísný a je hodně brán z pohledu policisty. Nejlépe by se měli lidé scházet v komunitě lidí se stejným problémem a s pomocí terapeutů a psychologů, popřípadě psychiatrů, se postupně dostávat do běžného života. Podle autora by mohli mít bezdomovci možnost vykonávat veřejně prospěšné práce a tím si tak zajistit například bezplatnou stravu, či ubytování ve městě, kde by veřejně prospěšné práce vykonávali => nepracovali by za finanční odměnu, ale za hmotnou pomoc.

¹⁰¹ Vlastní výzkum.

Graf č. 13 - Změnil/a byste něco v legislativě, aby byla práce s bezdomovci lepší?¹⁰²

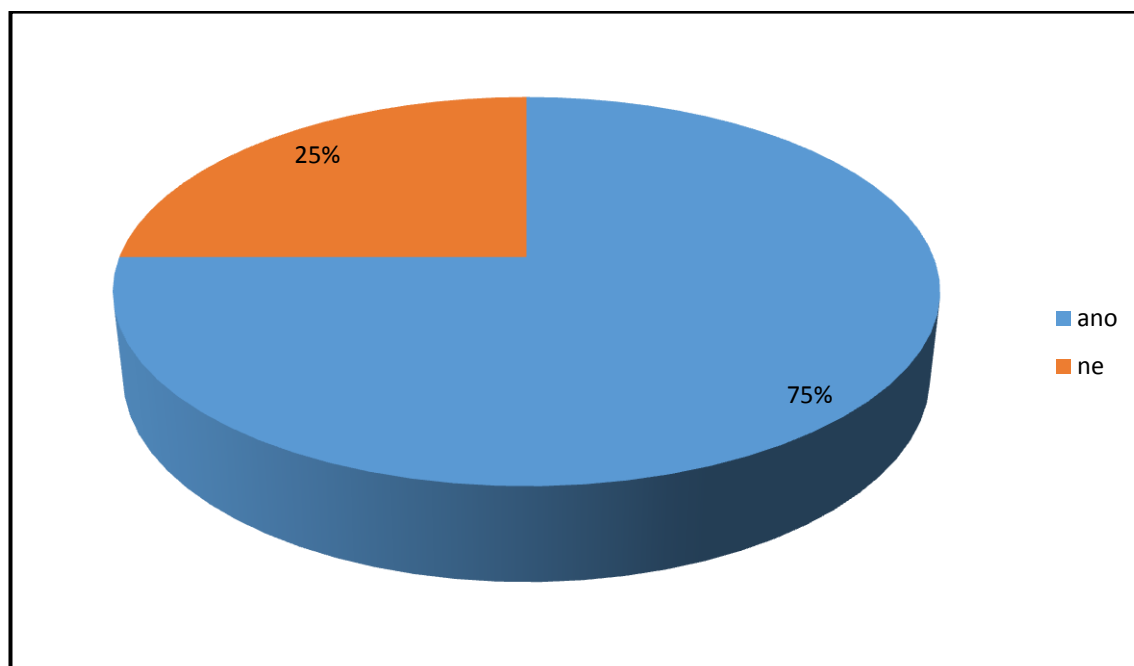

Otázka č. 16 - Měla by Policie České republiky, nebo jiný orgán evidovat bezdomovce?

Tři čtvrtě policistů by uvítalo evidenci bezdomovců. Nově příchozí policisté by hned věděli, zda pracují s bezdomovcem recidivistou, či s novým členem této komunity. Zbýlých 25 % evidenci nechce. Autor se domnívá, že evidence by byla přínosná pro lepší přehled, ovšem bylo by velice náročné takovou evidenci vést, protože většina bezdomovců u sebe nemá žádný doklad totožnosti. Nejedná se o problém evidence bezdomovce, ale o problém, jak tuto evidenci vést. Někteří lidé žijí v marigotkách na okraji měst, které jim nepatří, ovšem mají stálé zaměstnání a dbají o svůj vzhled. Jen nechtějí žít obyčejný život jako všichni ostatní. Ovšem i tito lidé by byli evidováni v evidenci bezdomovců. Autor by zavedl pravidelné ohlašování se bezdomovců na úřadech, kde by měli uvedeno trvalé bydliště a tím by měli policisté povědomí o tom, kde se daný bezdomovec zdržuje a bylo by tak možné i vést výše zmíněnou evidenci bezdomovců.

¹⁰² Vlastní výzkum.

Graf č. 14 - Měla by Policie České republiky, nebo jiný orgán evidovat bezdomovce?¹⁰³

Otázka č. 17 - Jaké organizace pracující s bezdomovci znáte?¹⁰⁴

Ne všichni respondenti byli schopni na tuto otázku odpovědět. Někteří otázku nevyplnili, nebo přímo napsali, že žádnou organizaci neznají. Respondentů, kteří neznají žádnou organizaci spolupracující s bezdomovci, bylo celkem 7 %. Zbylých 93 % respondentů uvádělo organizace:

- Naděje,
- Armáda spásy,
- Adra,
- NEO (Nevládní organizace v lidské bezpečnosti),
- Červený kříž,
- azylové domy,
- úřad práce.

¹⁰³ Vlastní výzkum.

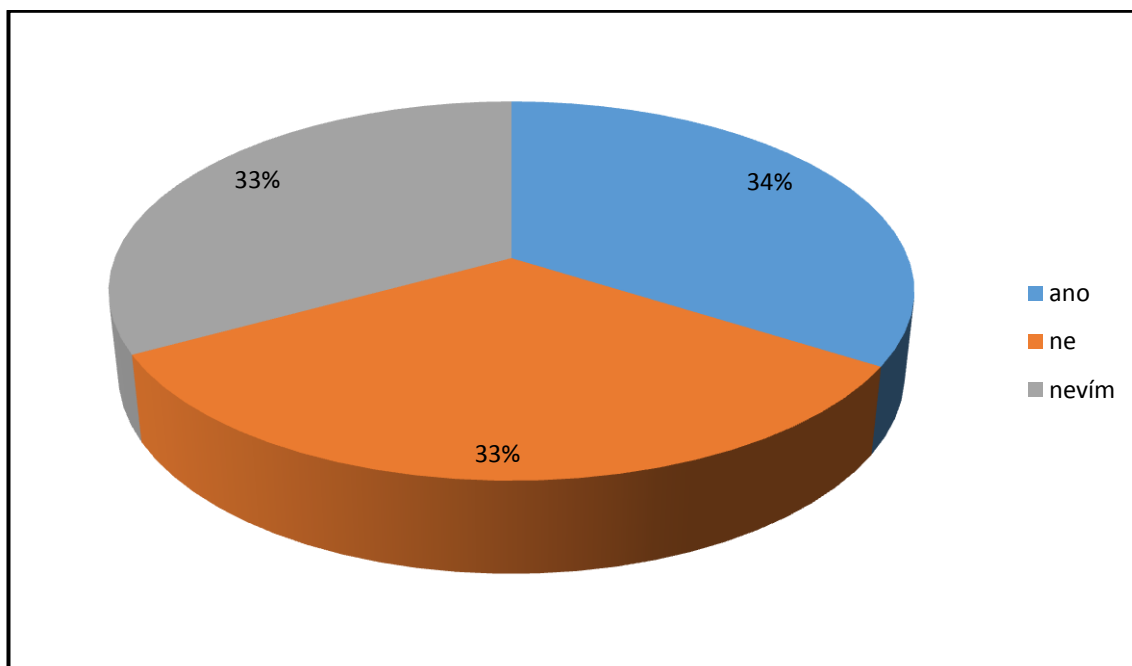
¹⁰⁴ Vlastní výzkum.

Otázka č. 18 - Nachází se ve Vašem okolí organizace zabývající se pomocí bezdomovců?

Policisté uváděli ve svém okolí organizace jako je Červený kříž a sociální odbor obce. O jiných organizacích se v dotazníku nezmiňovali. Policisté by měli být informováni o všech možnostech pomoci nejen bezdomovcům, ale není jejich povinností si tyto informace zjišťovat a disponovat jimi.

Vzhledem k tomu, že se nejedná jen o potencionální pachatele, ale jsou to i lidé, kteří se do svízelné situace dostali z mnoha jiných důvodů, než jen kvůli alkoholu a omamným psychotropním látkám. Tak by měli policisté vědět a znát místa, kam tyto lidi poslat a tím jim dát větší šanci se dostat k možné pomoci.

Graf č. 15 - Nachází se ve Vašem okolí organizace zabývající se pomocí bezdomovců?¹⁰⁵

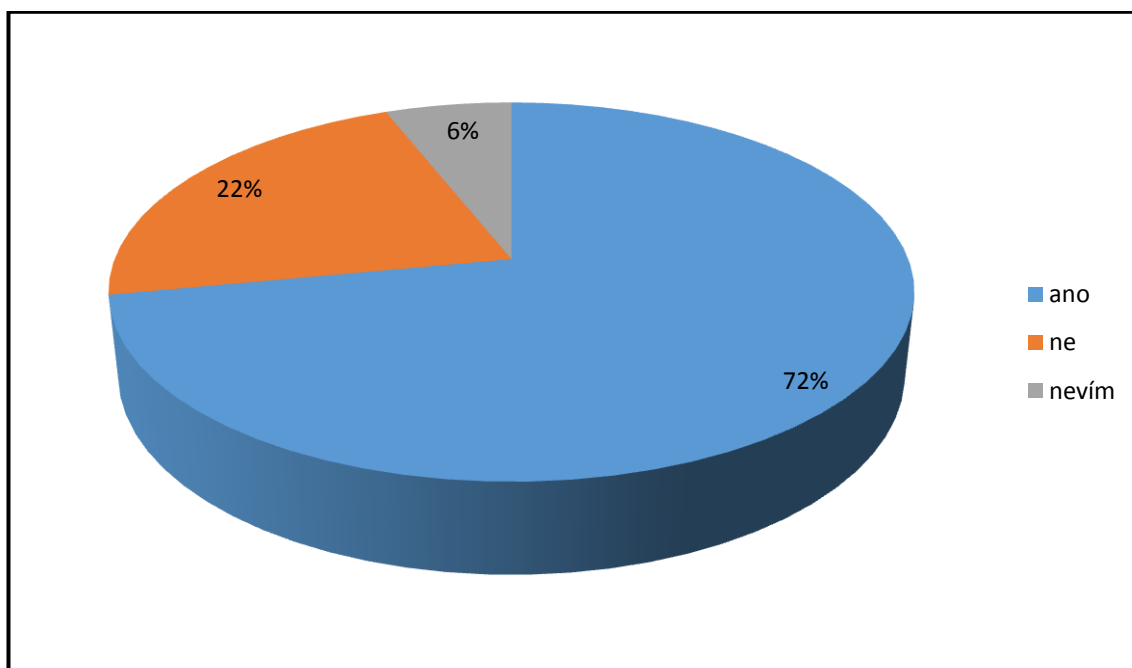

¹⁰⁵ Vlastní výzkum.

Otázka č. 19 - Jsou ve vašem obvodu v platnosti obecní vyhlášky cílené proti bezdomovcům - zákaz pití alkoholu na veřejnosti atd.?

V mnohých obvodních odděleních jsou v platnosti vyhlášky, které zakazují pití alkoholu na veřejnosti a rušení nočního klidu po 22. hodině. Obecně závazné vyhlášky jsou v každém městě samozřejmě důležité a jsou i nezbytné kvůli drogově závislým lidem a alkoholikům, kteří se chovají protiprávně na hranici přestupkového jednání. 72 % policistů se právě s těmito dvěma druhy obecně závazných vyhlášek ve svém obvodu setkala. Tito lidé jsou potenciální pachatelé závažnějších trestných činů – přespávání, či aplikace drog na veřejných místech – následné znečištění prostředí, zanechání nebezpečného odpadu – ohrožení zdraví veřejnosti.

Graf č. 16 - Jsou ve vašem obvodu v platnosti obecní vyhlášky cílené proti bezdomovcům - zákaz pití alkoholu na veřejnosti atd.?¹⁰⁶

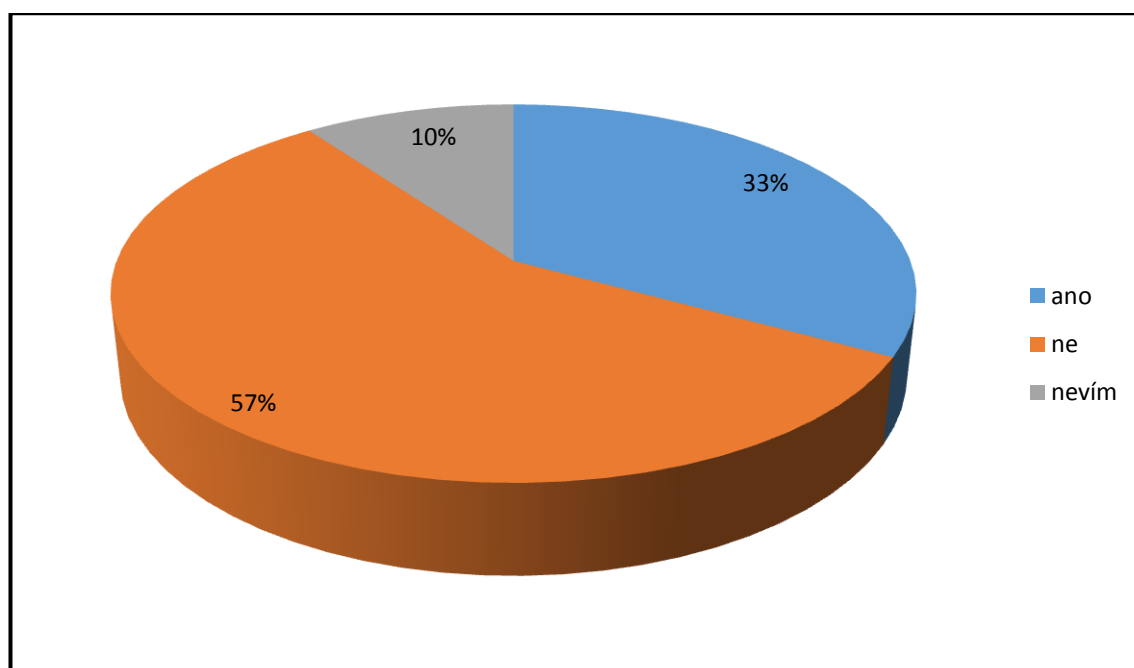
Otázka č. 20 - Spolupracují bezdomovci s PČR, nebo jinou organizací během řešení problému?

Bezdomovci, kteří nespolupracují s policií, si jsou vědomi toho, že jsou pachateli protiprávního jednání a nemají tak snahu spolupracovat. Spolupracující bezdomovci s organizacemi jsou většinou ti, kteří chtějí se svým životem něco udělat a jsou ochotni přijmout pomoc v podobě jídla a střechy nad hlavou, či jsou ochotni

¹⁰⁶ Vlastní výzkum.

resocializovat se. Bezdomovci, jako pachatelé se většinou domáhají svých práv, ale povinnosti jim nic neříkají. Jedná se většinou o bezdomovce pod vlivem omamných psychotropních látek.

Graf č. 17 - Spolupracují bezdomovci s PČR, nebo jinou organizací během řešení problému?¹⁰⁷

¹⁰⁷ Vlastní výzkum.

Závěr

Ambicí bakalářské práce bylo zjistit, zda jsou bezdomovci spíše pachateli trestných činů, nebo jsou oběťmi. Na základě výzkumu lze konstatovat, že bezdomovci jsou velmi často pachateli trestných činů – 75 % respondentů se setkala s bezdomovcem v roli pachatele. Většinou se jedná o závislé osoby, které jsou pachateli drobných krádeží alkoholu, nebo krádeží vloupáním do osobních vozidel pro věci, které se dají obratem zpeněžit. Pouze ve 12 % případů byl bezdomovec obětí a ve 13 % případech byl svědkem protiprávního jednání. Bezdomovci, jako oběti trestných činů, jsou většinou oběti ve vlastní komunitě bezdomovců, kdy slabší bezdomovec, nebo bezdomovec méně ovlivněn omamnou látkou, své problémy řeší přes PČR. Převážná většina bezdomovců je pod vlivem alkoholu nebo omamných psychotropních látek, a proto nechťejí s policií spolupracovat – 67 % respondentů uvedlo, že se s bezdomovci pod vlivem alkoholu a omamných látek setkala. Pokud bezdomovec zavolá na policii, mnohdy se nejedná o spolupráci, ale o mstu při řešení samotných incidentů mezi bezdomovci, kteří si vyřizují své potíže. Tyto konflikty začínají maličkostí a končí někdy i smrtí jednoho z bezdomovců.

Problémy s bezdomovci se dříve řešily tak, že byla povinnost pracovat – tzv. institut příživnictví. V tomto případě, by autor viděl v minulosti lehké poučení.

Je nezvratný fakt, že máme demokracii, a proto stát nesmí nutit lidi pracovat, ale stát by mohl upravit sociální a jiné zabezpečení, aby každý, který chce pobírat sociální dávky, pro to musel také něco vykonat. Jednou z možností by bylo upravit legislativu tak, aby každý pracující bezdomovec místo mzdy měl nárok na stravu či bydlení. Bezdomovci by poté neměli tolik možností propadat alkoholu, ale měli by šanci začít nový život a resocializace by pro ně byla snadnější. Mnoho lidí se domnívá, že bezdomovec nepotřebuje a nechce žádnou pomoc – toto není případ skrytých bezdomovců, kteří se za svou situaci stydí a přebývají u přátel. Celé sociální zabezpečení a pomoc od státu by mělo začít řešit každého bezdomovce zvlášť a ne hodnotit všechny komplexně. K těmto účelům by měl sloužit sociální pracovník a streetworker, který by měl situaci vhodně vyhodnotit a podle daného problému a situace by měl bezdomovec dostávat konkrétní pomoc a finanční prostředky. Ovšem vzhledem k tomu, že se finanční pomoci od státu dle zákona 110/2006 Sb., 111/2006

Sb. a 108/2006 Sb. dostává pouze osobám registrovaným na úřadu práce, či osobám pracujícím, je pro bezdomovce téměř nemožné na finanční pomoc od státu dosáhnout.

Podle odpovědí respondentů nemůžeme jednoznačně říci, že policisté malých obvodních oddělení nemají žádné zkušenosti s bezdomovci. Ve výsledných odpovědích se neobjevil žádný obvod, ve kterém by se nevyskytoval policista bez zkušenosti s touto marginalizovanou skupinou. I když se nacházíme ve vyspělé zemi, je smutné, že stále musíme bojovat s lidmi, kteří nechtějí žít normálním životem. Někteří bezdomovci na své resocializaci pracují, ale stále je více těch, kteří se z vlastní vůle a stylem života dostali do situace, ze které již není cesty zpět, přičemž mnozí již ani nechtějí.

Samotní policisté s bezdomovci neradi pracují, protože se obávají infekčních onemocnění, která bezdomovce často provázejí – 49 % respondentů. Policisté jsou povinně očkováni proti hepatitidě typu A, B. Ovšem obavy mají i z HIV infekce a následného onemocnění AIDS, či jen ze svrabu a vši – k dispozici nemají žádné ochranné vybavení a pracovní pomůcky, aby se zamezilo zranění a přenesení nemoci či parazita z bezdomovce na zasahujícího policistu. Jejich agresivita všeobecně stoupá, nemají zábrany a spoléhají na zákonnost policistů. V případě bezmoci použijí k obraně i nemoc, kterou se sami nakazili (vyhrožují přenosem, pokousáním, ohrožováním infikovaným předmětem). Problém této povahy by se měl také řešit prostřednictvím sociálního pracovníka a streetworkera, který by vyhodnotil situaci a nabídl možnou pomoc. Řešení se zde nabízí stále stejná: vyhledat a zaměřit se na konkrétní osobu, poskytnout ji adekvátní pomoc a v případě vidiny snahy ze strany bezdomovce a dalšího životního progresu pomoci i finančními prostředky, či prostředky hmotnými. Opět by záleželo na úsudku sociálního pracovníka a na samotném bezdomovci, zda mu více pomohou k úspěšné resocializaci peníze anebo hmotné prostředky, jako je jídlo a oblečení, popřípadě nábytek atd.

Autora zaskočila též skutečnost, že policisté nedisponují informacemi o organizacích, které se v jejich obvodě nacházejí a na které se mohou obrátit s prosbou o pomoc – pouze 34 % respondentů má ponětí o Červeném kříži, dalších 33 % se domnívá, že se v jejich okolí žádná pomoc nabízející organizace nenachází a zbylých 33 % o žádné organizaci, směřující pomoc na bezdomovce, neví. Jedním z důvodů může být i to, že policisté pracují jako represivní složka, řeší problém s bezdomovcem v tu danou chvíli a nemají v pracovním popisu se starat o jeho minulost a o důvody, jak se do svízelné situace dostal, ani není jejich povinností řešit, co bude s bezdomovcem dál.

Nicméně by mu měli doporučit návštěvu center a organizací, kde nabídnou bezdomovci větší pomoc. Policista nejen ve službě, ale i v civilu může potkat náhodnou osobu, která se dostala do svízelné situace, takovému člověku je třeba poradit, a proto je dobré vědět, kam takovou osobu poslat, aby jí byla nabídnuta přiměřená pomoc. Jedná se o složitý problém, kdy řadoví policisté na obvodních odděleních řeší širokou škálu věcí. V naší zemi chybí specialisté na konkrétní problémy daného, dle autorova názoru nemalého problému, bezdomovectví.

Jedná se o velmi choulostivé téma, čehož si je autor vědom. Mnohé bezdomovce pomoc, která by je vyzvedla zpět do běžného procesu života, nezajímá. Jelikož je to pro ně moc složité a komplikované, jednoduší je být na okraji společnosti a nic neřešit, pouze přežívat ze dne na den. Všichni samozřejmě nejsou stejní a nejsou brány v potaz nemoci a postižení, díky kterým se člověk může stát členem této marginalizované skupiny. Každý z nás by měl brát život, jako výzvu a nestěžovat si na problémy, které si zavinil sám, buď závislostí na omamných psychotropních látkách, alkoholu, či bezmyšlenkovitým rozhazováním peněz.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČERNÍK, J., METĚNKO, J. *Mravnostná kriminalita*. Bratislava : APZ, 2001. 142 s. ISBN 80-8054-164-7.
2. GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha : Argo, 1999. 1052 s. ISBN 80-7203-124-4.
3. HOLCR, K., et al. *Kriminologie*. 1. vyd. Praha : Leges, 2008. 403 s. ISBN 978-80-88078-206-1.
4. HRADECKÝ, I. *Definice a typologie bezdomovectví*. 1. vyd. Praha : Naděje, 2007. 52 s. ISBN 978-80-86451-13-8.
5. HRADECKÝ, I., HRADECKÁ, V. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. 1. vyd. Praha : Naděje, 1996. 85 s.
6. KUČTA, J., VÁLKOVÁ, H., et al. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha : C. H. Beck, 2005. 568 s. ISBN 80-7179-813-4.
7. MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha : Portál, 2003. 272 s. ISBN 80-7178-549-0.
8. OKAMURA, T. *Umění žít*. Praha : Fragment, 2012. 112 s. ISBN 978-80-253-1498-2.
9. PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. Praha : Triton, 2008. 93 s. ISBN 978-80-7387-100-0.
10. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.
11. ŠTĚCHOVÁ, M., LUPTÁKOVÁ, M., KOPOLDOVÁ, B. *Bezdomovectví z pohledu kriminologie*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. 111 s. ISBN 978-0-7338-069-4.
12. ŠUPKOVÁ, D., et al. *Zdravotní péče o bezdomovectví v ČR*. Praha : Grada, 2007. 63 s. ISBN 978-80-247-2245-0.
13. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha : Portál, 2008. 872 s. ISBN 978-80-7367-414-4.

Elektronické zdroje

1. *Armáda spásy* [online]. 2001 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z WWW: <<http://armadaspasy.cz/o-nas/kdo-jsme/>>.

2. *Centrální evidence přestupků* [online]. 2016 [cit. 2018-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/centralni-evidence-prestupku-99548.html>>.
3. *Člověk v tísní* [online]. 2000 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.clovekvtsni.cz/kdo-jsme/o-nas>>.
4. *Definice bezdomovectví* [online]. 2001 [cit. 2016-09-01]. Dostupné z WWW: <www.feantsa.org>.
5. *Definice bezdomovectví* [online]. 2003 [cit. 2016-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.munimedia.cz/prispevek/definice-bezdomovectvi-je-podle-ceskych-zakonu-komplikovana-531/#sthash.3Dndcpgb.dpuf>>.
6. *Definice kriminality* [online]. 2002 [cit. 2016-08-01]. Dostupné z WWW: <www.ostrovzl.cz/prevence/kriminalita-delikvence-vandalismus/>.
7. *Diakonie* [online]. 2001 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.diakonie.cz/o-diakonii/>>.
8. FRANKOVÁ, A. *Definice bezdomovectví je podle českých zákonů komplikovaná* [online]. Brno : Katedra mediálních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity Brno, 2010 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.munimedia.cz/prispevek/definice-bezdomovectvi-je-podle-ceskych-zakonu-komplikovana-531/#sthash.3Dndcpgb.dpuf>>.
9. *Charita České republiky* [online]. 2000 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.charita.cz/o-charite/>>.
10. *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2014 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.mpsv.cz/cs/16156>>.
11. *Kriminalita, delikvence, vandalismus* [online]. Zlín : Ostrov radosti – středisko volného času, 2000 [cit. 2016-01-09]. Dostupné z WWW: <www.ostrovzl.cz/prevence/kriminalita-delikvence-vandalismus/>.
12. LANGEROVÁ, L. *Bezdomovectví jako sociální fenomén naší doby: diplomová práce* [online]. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007. 109 s. Vedoucí práce : doc. MUDr. Vladimír Vurm, CSc. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <http://theses.cz/id/maer0o/downloadPraceContent_adipIdno_4437>.
13. *Naděje* [online]. 2002 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z WWW: <https://www.nadeje.cz/ustredi_nadeje/vznik_nadeje>.

14. NOVÁK, P. *Ministerstvo vnitra se zaměřilo na problematiku bezdomovectví* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2011 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-se-zamerilo-na-problematiku-bezdomovectvi.aspx>>.
15. *Nový Prostor* [online]. 2001 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z WWW: <<http://novyprostor.cz/o-nas/>>.
16. *Rozsah kriminality a struktura kriminality* [online]. Brno, 2001 [cit. 2016-08-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/stav>>.
17. *Společné memorandum o sociálním začleňování* [online]. Praha : Gratis, 2004 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mepco.cz/data/Spolecne%20memorandum%20o%20socialnim%20zaclenovani.pdf>>.
18. ŠEVČÍKOVÁ, L. *Stav, struktura a dynamika kriminality* [online]. Brno, 2012 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/stav>>.
19. ŠTĚCHOVÁ, M. *Bezdomovci a sociálně patologické jevy* [online]. 2005 [cit. 2017-10-18]. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/stechova-bezdomovci-pdf.aspx>.
20. *Trestný čin a přestupkové jednání* [online]. 2000 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z WWW: <http://www.uniregensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/TrestniPravo/Chapter2/Block3/content.html>.
21. VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie* [online]. Karviná, 2011 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

Legislativní dokumenty

1. *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Hrabůvka : Sagit, 2015. 431 s. ISBN 978-80-7488-111-4.
2. *Zákon č. 250/2016 Sb., odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. 2007 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>.
3. *Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách* [online]. 2007 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>.

Přílohy

PŘÍLOHA I. - Dotazník Bezdomovci jako pachatelé trestných činů

Vážení respondenti, dovoluji si Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který použiji pro vypracování mé bakalářské práce na téma *Bezdomovci jako pachatelé trestných činů*. Veškeré informace budou zpracovány anonymně, proto prosím o pravdivé vyplnění. U každé otázky vyberte jen jednu odpověď, otázky č. 2, 6 a 17 jsou otevřené, zde prosím o krátkou slovní odpověď.

Předem všem velmi děkuji.

Ondřej Plášil, DiS. (OO-PČR-Blatná)

1. Jak dlouho u policie pracujete?

- a) 0-3 roky b) 3-6 let c) 6-9 let d) 9-12 e) 12 a více

2. Na jakém oddělení PČR JČK pracujete?

.....

3. V jakém pracovním prostředí se pohybujete?

- a) jen kancelář b) jen terén c) kancelář i terén

4. Jak často se během své služby s bezdomovci setkáváte?

- a) pravidelně b) občas c) výjimečně d) nikdy -> přejděte k otázce č. 14

5. V jaké pozici bezdomovec byl (nejčastěji)?

- a) oběť b) pachatel c) svědek

6. Jakého druhu protiprávní činnosti byl bezdomovec účastníkem?

.....

7. Byl jste někdy bezdomovcem napaden/a?

- a) ano b) ne

8. Máte obavu o své zdraví při práci s bezdomovci?

- a) ano, z jakého důvodu..... b) ne c) nevím

9. Kolik bezdomovců je podle Vás ve Vašem obvodu?

- a) 0-10 b) 11-20 c) 21-30 d) 31-40 e) 41 a více f) nevím

10. Jsou bezdomovci pod vlivem alkoholu nebo OPL, když s nimi pracujete?

- a) často b) někdy c) občas d) málokdy e) nikdy

11. Jsou bezdomovci recidivisté?

- a) často b) někdy c) nikdy d) nevím

12. Spolupracujete s městskou policií v otázce bezdomovectví?

- a) ano b) ne

13. Vidíte ve spolupráci s městskou policií výhody?

- a) ano b) ne c) nevím

14. Je podle Vašeho názoru legislativa v případě bezdomovců dostatečně efektivní?

- a) ano b) ne c) nevím

15. Změnil/a byste něco v legislativě, aby byla práce s bezdomovci lepší?

- a) ano, co..... b) ne

16. Měla by PČR, nebo jiný orgán evidovat bezdomovce?

- a) ano b) ne

17. Jaké organizace pracující s bezdomovci znáte?

.....

18. Nachází se ve Vašem okolí organizace zabývající se pomoci bezdomovcům?

- a) ano, jaká b) ne c) nevím

19. Jsou ve vašem obvodu v platnosti obecní vyhlášky cílené proti bezdomovcům - zákaz pití alkoholu na veřejnosti atd.?

- a) ano, jaké..... b) ne c) nevím

20. Spolupracují bezdomovci s PČR, nebo jinou organizací během řešení problému?

- a) ano b) ne c) nevím

Děkuji za Váš čas, který jste vyplňování dotazníku věnovali.